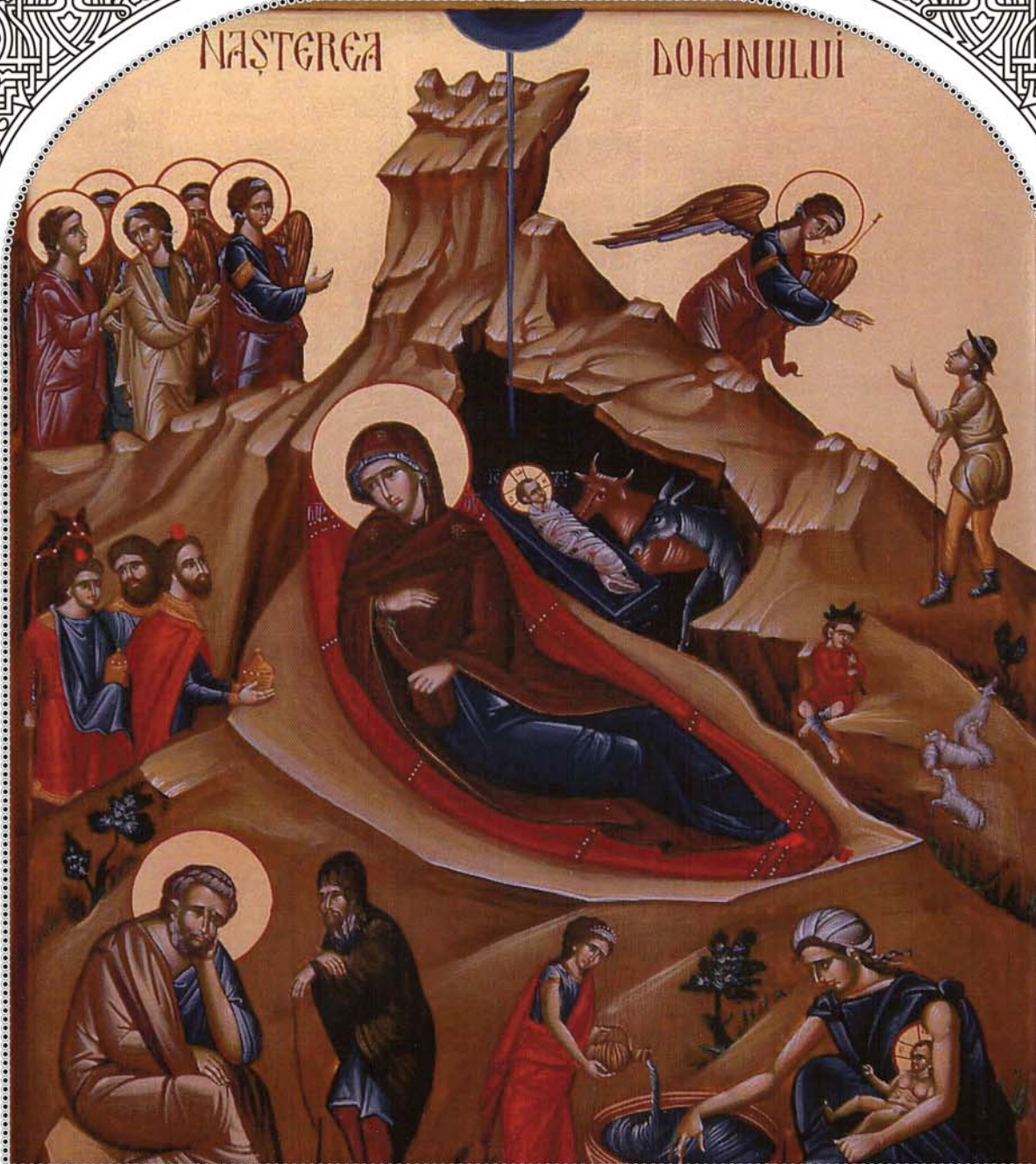

ICONOSTAS

Revistă de spiritualitate ortodoxă și orizont cultural

Anul II, Numărul 4
Crăciun 2007 - Anul Nou 2008

Ο
Π
Ω

ΝΙΚΟ
ΛΑ
Ω

„Singurul fapt nou sub soare”

Crăciunul este cea mai vie expresie a sufletului poporului român, iar colindul imnul acestui suflet. Sărbătoarea Crăciunului e sărbătoarea Nașterii Mântuitorului, de aceea Ortodoxia românească îmbracă ziua de 25 decembrie cu bucurie sfântă și cu participarea la petrecerea împreună la Nașterea lui Hristos, ca cel mai important moment divino-uman din istoria omenirii.

Iată un cuvânt de dor al românilor: „Crăciun”! După cum spunea părintele Dumitru Stăniloae, noi credem, ca popor de limbă latină, că acest cuvânt e înrudit cu termenul latin: „creatio”.

Crăciunul e înțeles în spiritualitatea românească ca o creație, o nouă creație, o înnoire a cosmosului. Un părinte al Bisericii, Sf. Ioan Damaschinul, tâlcuind tainele zidirii și creației lumii, grăiește: „Fiul lui Dumnezeu, desăvârșit Dumnezeu, se face om desăvârșit și săvârșește cea mai mare noutate din toate noutățile, „singurul fapt nou sub soare”, prin care se arată puterea nemărginită a lui Dumnezeu. Căci ce poate fi mai mare decât ca Dumnezeu să se facă om” (Dogmatica 3, 1). Acest frumos cuvânt, corelat cu suspinul înțeleptului Solomon: „Nimic nu mai e nou sub soare” (Ecleziastul 1, 9), îl sublimăm cu exclamația bucuriei Nașterii Mântuitorului, unica și noua taină, prin ea însăși.

Taina Întrupării sau taina Crăciunului este taina îndumnezeirii omului, restaurat în taina Persoanei Fiului și Cuvântului lui Dumnezeu. Icoana Crăciunului este icoana re-creației. Taina Crăciunului este începutul unei noi creații, prin „Adam cel Nou” (1 Cor. 15, 45), Iisus Hristos Domnul din veci, Cuvântul Creator.

Poporul român a înțeles Crăciunul ca Nașterea Domnului, iar când zicem poporul român avem în vedere credinciosul ortodox, curat la suflet și nefalsificat. Cel mai viu și adevărat se recunoaște credința lui în propriile sale cuvinte, alcătuiri și rostiri, ce iau chip și formă de poezii, la acest mare praznic al Crăciunului, purtând numele de colindă.

Colinda, este un termen ce are în primul rând conotații misionare și trimiteri la mesajul evanghelic al iubirii lui Dumnezeu, coborât la om, pentru ca pe om să-l readucă la starea de părtaș al Raiului, Sus la Poarta Raiului. Colindătorul este întocmai unui apostol, iar colindul este mesajul evanghelic cântat.

Taina „Celui Fără de început” a început în taina de Crăciun și prin acest „Astăzi S-a născut ...” coboară în lume, pentru a rezidi lumea. Cel din veci vine la noi, făcându-se într-un fel și El „asemenea nouă”, pentru ca oamenii, cei zidiți după „chipul Lui”, în vederea unei nesfârșite asemănări, să-L putem recunoaște și să ne împărtășim de iubirea Sfintei Treimi, „Care atât de mult ne iubește”.

Dacă medităm asupra conținutului colindelor populare românești vom observa adâncimea și bogăția ideilor teologice și legătura intimă între slujba dumnezeiască, oficiată în biserică și întreaga învățătură a Sfintelor Scripturi, concretizate în elanul misionar spontan și firesc al propovăduirii Nașterii Mântuitorului.

„Colindatul” și „colinda” au ceva din Taina Cincizecimii, deoarece creștinul propovăduiește bucuria și pacea venirii lui Hristos în lume.

Scrisoare pastorală la Nașterea Mântuitorului Hristos – 2007

Trebuie să se împlinească toate cele scrise despre Mine în Legea lui Moise, în proroci și în psalmi. (Lc. 24, 44).

Hristos se naște ! Măriți-L !

Iubitului nostru cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini

ai Episcopiei noastre de Dumnezeu păzite,

"Har vouă și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru și de la Domnul nostru Iisus Hristos" (I Cor. 1,3)

iar de la noi părintească dragoste și arhieresti binecuvântări!

Iubiți fii duhovnicești,

Să aducem mulțumiri și mărire lui Dumnezeu pentru că rânduieste să prăznuim și anul acesta taina minunată a Întrupării, a Nașterii Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, de la Duhul Sfânt și din Pururea Fecioară Maria.

În rânduielile slujbelor Bisericii întâlnim foarte des trimeri la Sfânta Scriptură, atât a Vechiului Testament, adică la sfintele scrieri de dinaintea nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, cât și din Sfânta Scriptură a Noului Testament, adică la sfintele scrieri de după Înălțarea Sa la ceruri, la 40 de zile după Învierea din morti.

Anumite texte din profețiile Vechiului Testament, ca și din Noul Testament se citesc și se regăsesc în cântările liturgice, din două motive: întâi, pentru că ele ne descoperă ce fel de persoană avea să fie Mântuitorul, ce fapte va avea să săvârșască și care va fi legătura Sa cu Dumnezeu Tatăl; apoi, pentru că Evangheliile Noului Testament mărturisesc că aceste profeții s-au împlinit în Iisus din Nazaret, Hristosul lui Dumnezeu,

Mântuitorul lumii.

Sfântul Evanghelist Matei întărește mărturia noastră atunci când spune că *"acestea toate s-au făcut (adică Nașterea lui Hristos), ca să se împlinească ceea ce s-a zis de Domnul prin prorocul"* (Isaia) (Mt. 1, 22-23).

În Evanghelia după Luca (cap. 24, 44), Iisus Hristos, Domnul nostru spune apostolilor Săi că toate cele scrise în Lege, în proroci și în psalmi se împlinesc în El ! Iubiții mei, aceste scripturi au fost scrise cu secole înainte ca Iisus să

se nască ; ele au anticipat Întruparea Sa și propovăduirea Evangheliei mântuirii neamului omenesc. Aceste scripturi cuprind profețiile mesianice, care s-au împlinit în Iisus Hristos, născut din Duhul Sfânt și din Fecioara Maria.

După Învierea Sa din morți, Hristos a venit în mijlocul ucenicilor Săi și le-a zis : “Acestea sunt cuvintele pe care le-am grăit către voi, fiind încă împreună cu voi, că trebuie să se împlinească toate cele scrise despre Mine în legea lui Moise, în prooroci și în psalmi”. (Luca 24,44)

Același Iisus, Care S-a născut în Betleem, avea să învieze din morți. Hristos s-a născut ca să ne dăruiască o viață nouă, veșnică ; El ne-a restaurat la viață, a venit să renască omenirea și în El întreaga natură va fi restaurată.

Sf. Ipolit ne amintește: “Dumnezeu-Cuvântul S-a pogorât din ceruri... pentru ca să izbăvească pe omul cel căzut și pentru a dăruia nemurirea omului care crede în numele Său”.

În Biserica primelor veacuri, Nașterea și Botezul, adică Teofania - arătarea Sfintei Treimi, se sărbătoreau împreună. De ce? Pentru că nașterea Sa în trup omenesc a fost începutul misiunii Sale pământești iar Teofania (în care Tatăl Îl numește pe Iisus Fiul Său Cel iubit iar Duhul Sfânt se pogoară peste El în chip de porumbel), arată originea Sa dumnezeiască, ce mărturisește că El este Dumnezeu adevărat și om adevărat.

Sf. Hilaria, în cartea sa “Despre Sf. Treime” spune : “Omul Iisus Hristos, Fiul Cel Unul-Născut, care prin trup și Cuvânt este atât Fiul Omului cât și Fiul lui Dumnezeu, a luat ființă omenească adevărată, după asemănarea ființei noastre, fără a anula divinitatea Sa”.

Când rostim Simbolul de credință, spunem că toate s-au întâmplat “după Scripturi”. Prin aceasta adevărim că ceea ce Hristos a săvârșit pe pământ a fost mai înainte vestit prin prooroci, prin Lege și în psalmi, adică în scripturile Vechiului Testament, scrise înainte de nașterea Sa din Pururea Fecioară Maria. De asemenea, mărturisim în Crez că “Iisus Hristos, pentru noi și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri, S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și s-a făcut om”.

Sf. Irineu afirmă : “Scripturile n-ar fi spus aceste lucruri despre El, dacă ar fi fost un simplu om, ca toți ceilalți. Dar pentru că a avut, ca nimeni altul, naștere mai înainte de veci din Tatăl și de asemenea, naștere mai presus de fire din fecioară, Sfintele Scripturi mărturisesc, în ambele cazuri, despre El” (Adversus haereses).

Sfântul Irineu spune, de asemenea, că “Hristos este veșnic, prin aceea că este Dumnezeu, dar și că s-a născut în timp, cu trup. Dumnezeu, pe Care noi nu-l putem cunoaște, a venit în mijlocul nostru, într-un mod prin care noi să-l putem cunoaște : născut din Sfânta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu”. Isaia a profețit : “Pentru aceasta Domnul meu vă va da un semn: lată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel” (Dumnezeu este cu noi) (Isaia. 7,14).

Sf. Atanasie cel Mare, în lucrarea sa “Despre Întrupare”, spune : “Dar El (Cuvântul lui Dumnezeu) a intrat în lume într-un mod nou, coborându-se la nivelul nostru, din dragoste și descoperindu-Se pe Sine nouă. El a văzut omenirea pierzându-și existența și moartea domnind peste toate . El ar fi putut să-și descopere mărirea sa dumnezeiască în orice alt chip. El a luat însă Trupul nostru și nu numai atât, ci l-a primit de la o fecioară fără de prihană, ca un templu pentru sine Însuși” (Despre Întrupare)

Iubiți frați și surori,

Adunându-ne la peștera Betleemului, îngenușind alături de Pururea Fecioara Maria, privind spre Emanuel, “Dumnezeu este cu noi”, Domn al păcii, Pruncul Hristos din iesle, să ne aducem aminte că darurile, pe care magii i le-au adus, s-au pierdut dar darul pe care Pruncul Hristos ni l-a dăruit este veșnic !

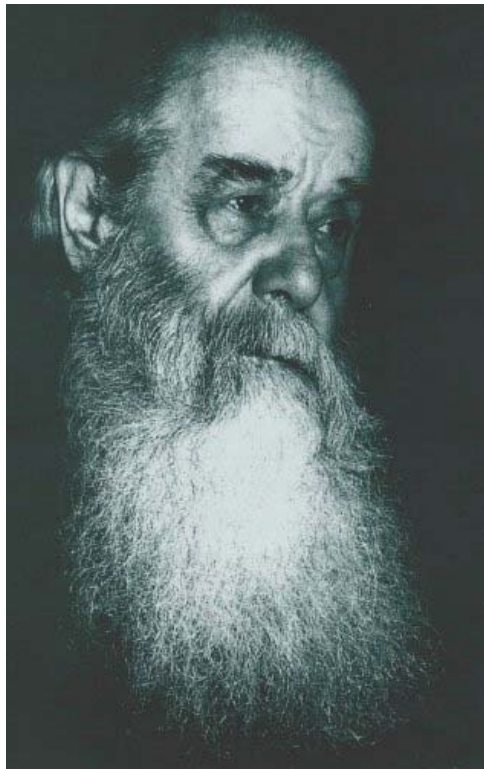
Mântuitorul lumii, atât de dorit și de așteptat, s-a născut pentru noi și pentru a noastră mântuire. Proorocii Vechiului Testament și Apostolii Noului Testament aduc, cum am văzut, mărturie scrisă despre El.

Să-i aducem și noi, la rândul nostru, propria mărturie, cu însăși viața noastră, mărturisind împlinirea Sfintelor Scripturi și să strigăm:

Hristos se naște ! Măriți-L ! Hristos este în mijlocul nostru ! Hristos din ceruri, întâmpinați-L !

+ Nathaniel

Cuvânt la Praznicul Nașterii Domnului

*Fiul lui Dumnezeu
S-a făcut Fiu al
Omului pentru ca,
la rândul său,
omul să se facă
Fiu al lui
Dumnezeu
(Sfântul Irineu).*

Ce
cuvânt puternic
și adânc! Căci el
descoperă vo-
cația, menirea,
nădejdea
mântuitoare a
omului... Aceasta
este taina
Crăciunului, a
coborării Fiului
lui Dumnezeu la
noi.

Iar faptul că noi, românii, am numit „Crăciun” acest praznic unic, care desparte istoria între Vechiul și Noul Testament, dar o și unifică, dând sens viitorului ei, ne dezvăluie o luminată înțelegere. Cuvântul Crăciun, potrivit cercetărilor vrednici de crezământ, provine din latinescul „creatio” – creație, zidire. Astfel au cugetat și mărturisit străbunii și au văzut în Crăciun, în Nașterea Domnului, o nouă creație a lumii, înnoirea ei, prin trimiterea Fiului Ziditorului. Acela „prin care toate s-au făcut” (Ioan 1, 3), El însuși S-a făcut om, pentru a reface, a ridica făptura Sa din căderea ei, din pătimirile ei, din păcat din stricăciune și moarte. El, „rămânând ce era, S-a făcut, ce nu era”: om! Și numai așa, ca Dumnezeu și Om în același timp, ne poate ridica, ne poate oferi, ne poate împărtăși înfierea, îndumnezeirea. De aceea numai prin El, prin Hristos, este cu putință salvarea umanității.

Omul nu se poate salva singur. Istoria ne stă martoră. Lucifer a ispitit prin șarpe pe părinții noștri Adam și Eva, sugerându-le neascultarea, orgoliul, autoîndumnezeirea. Le-a zis: „În ziua în care veți mânca din pomul cunoștinței binelui și răului, vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul” (Facere 3, 5); veți hotărî prin voi înșivă binele și răul. Se înțelege, demonul nu aducea ceva nou pentru om.

Dumnezeu inițiasă darul îndumnezeirii noastre: „...să facem om după chipul și după asemănarea Noastră...” (Facere 1, 26). Demonul, însă, copiază, imită, falsificând. La sugestia lui, a demonului, omul vrea să se facă Dumnezeu, fără Dumnezeu.

Adevărata cale a înfierii noastre divine e tocmai taina Crăciunului, cale adevărată și unică. Dumnezeu coboară pe pământ și îl înalță pe om, „Își ridică chipul cel mai înainte căzut”. Înălțarea omului se face prin smerenia lui Dumnezeu. Care coboară la noi. Care Se face și om.

Doamne, luminează infinită pătrunde în conștiința noastră când ne facem părtași unei asemenea înțelegeri și chemări, să recunoștem că Fiul lui Dumnezeu se face Fiul Omului, pentru ca noi, oamenii, din orice stare ne-am afla, să putem deveni fii ai lui Dumnezeu, fii ai luminii, fii ai iubirii. . . Doamne, Fiule al Părintelui ceresc, Fiul Fecioarei Te-ai făcut!

Sfintele Evanghelii dezvăluie luminos cele două obârșii, cele două genealogii ale lui Iisus Hristos, Mântuitorul nostru: cea după Dumnezeu – ca Fiu al lui Dumnezeu și cea după om – ca Fiu al Omului. Obârșia cea după om ne-o descriu Evangheliștii Matei și Luca; obârșia cea după Dumnezeu ne-o descriu Sfinții Evangheliști Marcu și Ioan. Fiecare cu un tâlc anume.

Astfel Sfântul Apostol Matei începe Evanghelia rostind: „Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam. Avraam a născut pe Isaac; Isaac a născut pe Iacov...” și așa descrie neam după neam, urcând de la Avraam la Iisus Hristos, arătând că în Iisus Hristos își află sensul întregul neam al lui Israel. Genealogia Sfintei Evanghelii după Luca merge invers, coborând de la Iisus Hristos până la Adam, dezvăluind astfel legătura Mântuitorului cu omenirea întreagă, recapitulată în El (Luca 3, 23-38). Din referatele evanghelice, cu privire la această genealogie înțelegem că Dumnezeu Cuvântul unește în Sine cele două lumi, dumnezeiască și omenească, cerul și pământul. Și o face pentru noi.

Iar din această unire, săvârșită la „plinirea vremii”, se dezvăluie o taină încă și mai adâncă: Iisus Hristos, fiind Dumnezeu și Om, este modelul lui Adam cel dintâi. Adam a fost zidit după chipul din veci al Fiului lui Dumnezeu. În proiectul zidirii noastre citim: „A zis Dumnezeu: Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră” (Facere 1, 26). Iar Sfântul Vasile cel Mare se întreabă: „Cui a zis Dumnezeu să facem om după chipul și asemănarea noastră?”. Și răspunde tot el: „Cui Altuia dacă nu propriului Său. chip și Fiu, Fiului Său din veci”. Astfel, Fiul lui Dumnezeu este icoana, chipul veșnic după care am fost zidiți. El Care „întru asemănare omenească făcându-Se” ne descoperă modelul absolut, după care și întru care ne putem zidi. Precum observă adânc și Nicolae Cabasila,

comentând concluzia versetului 14 din capitolul 5 al epistolei pauline adresate Romanilor. „firea omenească însăși a fost zidită la început, în vederea omului nou. Nu vechiul Adam este modelul lui Adam Cel Nou – Hristos, ci Cel Nou este al celui vechi”. Pentru noi, care îl socotim drept strămoșul nostru, Adam cel dintâi trece drept tipar al firii omenești, dar pentru Cel Care are înaintea ochilor toate făpturile, înainte ca ele să existe, strămoșul Adam nu e decât o copie a lui Adam cel nou. El – strămoșul Adam – a fost zidit după chipul și asemănarea lui Adam cel de pe urmă... De aceea, primul și singurul care-l arată pe Omul adevărat și desăvârșit, în plinătatea existenței și vieții este Mântuitorul. El este modelul zidirii și rezidirii noastre. Altfel se poate institui oare vreun om ca model al nostru?

Această înțelegere a Sfinților Părinți te îndeamnă să-ți zici: a privi adânc înseamnă cu adevărat a privi și a contempla rădăcina, obârșia și te cheamă să vezi, să contempli, o dată cu obârșia lui Hristos, obârșia noastră. Înseamnă a înțelege deodată și unitatea întregii făpturi în Hristos. Aici recunoaștem chiar cum fulgeră în mintea multor învățați, ceea ce ei numesc „principiul antropic” al Creației. Potrivit acestui principiu întreaga făptură a fost urzită de Dumnezeu, ținând către om; mai precis către Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos. Spusese în vechime și Sfântul Grigorie de Nyssa: „Cosmosul sensibil, adică trupescul acestei lumi, suie către om, crește neîncetat, avându-l pe om drept țel...”

O, taină a venirii Tale, Doamne, la noi, taina nașterii Tale în chip și față omenească! Te-ai făcut asemenea nouă, ca pe noi să ne faci asemenea Ție. Ne-ai făcut moștenirea Ta, moștenire dumnezeiască. Știm că ne vei zice: „Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii” (Matei 25, 34)

În fiecare clipă trebuie să trezim, să înălțăm cugetul la acest dar de a fi: moștenirea dumnezeiască, moștenirea lui Hristos. Dar mai ales astăzi, acum când prăznuim Nașterea Ta, să întâmpinăm venirea, coborârea Ta, Doamne, în istorie, ca adevăratul sens al istoriei. Și, ca un „astăzi” pentru noi, numele timpului Tău, Doamne, este Astăzi. Noi ne împărtășim cu Tine, ne rugăm și rostim: „Cinei Tale celei de Taină, Astăzi, Fiule al lui Dumnezeu, părtaș mă primește”. Timpul nostru, al făpturii, este ieri, azi, mâine. Fă, Doamne, astăzi, ca doar faptele noastre cele rele să aparțină lui „ieri”. Iar praznicul Nașterii Tale să fie pentru noi un etern astăzi! Întâlnirea cu Tine este Astăzi al timpului Tău dumnezeiesc. Așa, Doamne, să trăim această zi în timpul Tău mântuitor, etern, dumnezeiesc. Amin.

Părintele Galeriu

(din vol. „Tălcuiri la mari praznice...” Ed. Anastasia, București, 2001)

Crăciunul sau Nașterea Domnului

este o sărbătoare creștină, serbată la 25 decembrie (după calendarul gregorian) în fiecare an. Ea face parte din cele 12 praznice împărătești ale Bisericii de Răsărit. În anumite țări, unde creștinii sunt majoritari, e de asemenea sărbătoare legală și se prelungește în ziua următoare, 26 decembrie: a doua zi de Crăciun. De la debutul secolului al XX-lea, Crăciunul devine și o sărbătoare laică, centrul de greutate al prăznuirii deplasându-se de la participarea în biserică, spre aspectul familial al schimbului de cadouri sau, pentru copii, al "darurilor de la Moș Crăciun".

Peste tot unde există suflare românească și simțământ creștin, Crăciunul este una din cele mai importante sărbători religioase, este sărbătoarea Nașterii Domnului, prilej de bucurie, pace și liniște spirituală. Este o zi în care dăruim și primim multă iubire și căldură sufletească. Acest lucru se remarcă în entuziasmul cu care se fac pregătirile pentru Crăciun.

Sărbătoarea Crăciunului este anunțată prin obiceiul copiilor de a merge cu colindul, pentru a vesti Nașterea Mântuitorului. De asemenea, o veche tradiție este "mersul cu icoana", un fel de colindat care se face de către preoții comunității locale cu icoana Nașterii Domnului, binecuvântându-se casele și creștinii. Colindele de iarnă sunt texte rituale cântate, închinare Crăciunului și Anului Nou. Originea lor se pierde în vechimile istoriei poporului român. Evocând momentul când, la nașterea lui Iisus, s-a ivit pe cer steaua, care i-a călăuzit pe cei trei regi magi la locul nașterii, copiii – câte trei, precum odinioară cei trei magi – merg din casă în casă, cântând colindul "Steaua sus răsare...", și purtând cu ei o stea. Ajunul Crăciunului începe cu colindul "Bună dimineața la Moș Ajun!" și casele frumos împodobite își primesc colindătorii. (Wikipedia)

Ortodoxia românească, dăinuire vie și trăire filocalică

Ortodoxia constituie modalitatea autentică și foarte veche de trăire a Creștinismului, căci dă continuitate credinței, cultului și spiritualității Bisericii primare nedivizate, răspunzând totodată necesităților spirituale ale omenirii de-a lungul a două milenii.

În ce privește poporul român, creștinismul original, de sorginte răsăriteană, i-a marcat existența, odată cu etnogeneza, ca element constitutiv și neschimbat. Ortodoxia și ființa poporului român s-au contopit organic și s-au influențat reciproc.

Poporul român este singurul de origine latină dar de credință creștină ortodoxă și apostolică. Ortodoxia rugătoare a fost prezentă pregnant în viața concretă a neamului românesc, care a păstrat și apărât învățătura curată și spiritualitatea decurgând din ea, în fața asaltului altor religii (islamismul) și confesiuni (catolicismul și protestantismul). În ființa poporului nostru s-a realizat providențiala și roditoarea sinteză între Ortodoxia răsăriteană, trăind prezența lui Dumnezeu în rugăciune și latinitatea pragmatică occidentală.

Biserica neamului nostru, continuând cu vrednicie și rigoare tradiția răsăriteană a avut, comparativ cu alte popoare sud-est europene, o foarte bogată și bine organizată viață duhovnicească, fermă în menținerea credinței și constantă pe linia purității morale. Biserica „strămoșească” s-a dovedit păstrătoare nealterată a învățăturii Mântuitorului Hristos, a spiritualității autentice și vii, menținându-se în unitate cu întreaga creștinătate răsăriteană.

Ortodoxia românească s-a afirmat printr-un personalism etnic propriu și printr-o statornicie și perenitate a vieții, în orizont religios-moral. Este vorba de un mod distinct de manifestare spirituală, de o diversificare harismatică, potrivit simțirii, originii, limbii, tradiției locului și vocației noastre ca popor.

În amplul spațiu al spiritualității ortodoxe românești componenta de importanță majoră o reprezintă cea monahală, mănăstirească, deoarece aceasta a reprezentat întotdeauna o vocație deosebită în cultivarea frumuseții duhovnicești, cu înrăurire benefică asupra vieții creștine în ansamblu.

Chiar înspre începuturile creștine ale poporului român putem constata viață duhovnicească înfloritoare în vetrele mănăstirilor. Cuviosul monah Dionisie Exiguus (cel Mic) sec. V-VI d. Hr. dă mărturie despre oameni din Scythia Minor, foarte probabil „călugării sciți” și episcopii acelor meleaguri, minunați prin blândețea purtării și pilde de viață curată și sinceritate, prin credința unită cu fapta cea bună. Aceasta sugerează o ortodoxie dinamică, a perioadei străromâne, cu un conținut temeinic de credință și conștiință ortodoxă, aureolată adesea de martiriu, ceea ce a îmbogățit considerabil, din punct de vedere spiritual, viața creștină a acelor vremi, pe pământul românesc.

Mediul monahal al Ortodoxiei românești, rânduit riguros potrivit regulilor stabilite de Sfântul Vasile cel Mare, a îmbinat armonios elementul contemplativ cu cel activ și dimensiunea personală a trăirii cu cea comunitară. Mănăstirile ortodoxe românești au fost de-a lungul vremii, centre puternice de iradiere în rândul credincioșilor a frumuseții trăirii duhovnicești, de inspirație filocalică și patristică, pepiniere de oameni îmbunătățiți și pagini vii de istorie a neamului. Viața de înaltă trăire a idealurilor evanghelice din aceste oaze duhovnicești, atingând culmile sfințeniei, a încununat

nevoințele pământești ale multor sfinți și cuvioși români. A curs de asemenea și sânge de sfinți martiri pe pământul românesc, care primise sămânța evangheliei de la Sfântul Apostol Andrei, căci persecuțiile primelor veacuri creștine s-au răsfrânt și asupra spațiului nostru de locuire.

Deschizător de drumuri și călăuză duhovnicească în ogrorul spiritualității neamului nostru este Sfântul Ioan Casian, sec. IV-V, autor al unor apreciate opere cu conținut filocalic, care se adresează monahilor dar și creștinilor în general.

Unui alt monah din părțile noastre, aparținând perioadei străromâne, Dionise Exiguul (cel Mic), erudit daco-roman, îi datorăm calculul astronomic al începutului erei creștine și un important florilegiu de texte patristice.

Nouă secole mai târziu în Țările Române s-a răspândit isihismul, promotor al spiritualității filocalice, cu sorginte în muntele Athos. Viața isihastă era însuflețită de „rugăciunea lui Iisus” și a fost îmbrățișată deopotrivă și de femei. Drept pildă Sfânta Teodora de la Sihla este cinstită până astăzi de evlavia poporului nostru, pentru viața ei de sihastră desăvârșită. Spiritualitatea isihastă a cunoscut un moment important la noi prin Sfântul Nicodim de la Tismana, considerat întemeietorul mănăstirilor românești cu viață de obște.

Spiritualitatea ortodoxă românească a veacului al XVIII-lea este ilustrată de trei mai oameni duhovnicești: schimonahul Vasile de la Poiana Mărului (care a sporit viața duhovnicească în așezări monahale din părțile Buzăului), cuviosul Paisie de la Neamț (adânc trăitor al spiritualității isihaste și autor de traduceri de opere filocalice din limba greacă) și Sfântul Calinic de la Cernica (propagator al „spiritualității integrale”). Primii doi nevoitori, factori importanți în reînnoirea isihastă, recomandau practicarea directă a rugăciunii inimii, nu numai individual ci și în viața de obște, nu numai de către monahi ci și de către mirenii evlavioși și doritori de desăvârșire. Sfântul Calinic, considerat pe bună dreptate, „floarea cea mai aleasă a spiritualității cernicane”, a unit, în profilul său duhovnicesc, rugăciunea și înfrânarea cea mai aspră cu activitatea de ctitor și ziditor de biserici. El cerea împlinirea neostenită a poruncilor lui Dumnezeu și fapte de smerenie, atotprezența rugăciunii lui Iisus, pe buze, în minte și inimă și susținea că virtuțile prețuite și dobândite îndeobște de monahi : înfrânarea, ascultarea, smerenia, nu sunt doar valori ale desăvârșirii individuale ci deopotrivă creatoare de comuniune și frățietate.

În secolul următor, al XIX-lea, efervescența și ascensiunea vieții spirituale s-au menținut, deși unele condiții istorice s-au dovedit nefaste, ca de exemplu consecințele uniției în Transilvania, legea secularizării din timpul lui Cuza etc.

Duhul filocalic și spiritualitatea românească autentică au continuitate până astăzi. În sânul Bisericii au fost și sunt până astăzi oameni iubitori de Dumnezeu și de aproapele, îmbinând cu folos duhul de rugăciune cu lucrarea mereu sporită a marilor virtuți creștine.

Se poate vorbi cu îndreptățire de o spiritualitate ortodoxă armonioasă, echilibrată, activă, integrală. Sufletul românului ortodox a simțit întotdeauna o nostalgie și o năzuință pentru cele cerești și pentru valorile morale nepieritoare, un dor de desăvârșire, în nădejdea vieții veșnice și a comuniunii cu Dumnezeu, Cel în Treime lăudat.

Pr. Dr. Nicolae Stoleru

Tradiția colindelor în Ortodoxia și Istoria românilor

Alături de ceea ce s-a scris, întotdeauna și peste tot, a fost foarte activă Tradiția, adică transmiterea prin viu grai, din om în om, a faptelor și învățăturilor Mântuitorului Iisus Hristos.

Colindele, care ne vorbesc despre Mântuitorul, nu sunt altceva decât transmițeri orale despre viața, activitatea și minunile Sale.

Ele ne vin din adânc de istorie creștină și românească, unele din ele chiar înainte de formarea poporului român, adică din sec. I d. Hr., din momentul în care prin părțile Dobrogei a trecut Sfântul Apostol Andrei. Și astăzi încă, în acele părți, există colinde în care este prezent numele Sfântului Andrei. Învățăturile din colinde ne-au venit tot prin tradiție, în momentul formării poporului român. Soldații aduși de Traian, cum spun istoricii, „din toată lumea romană” și așezați pe pământul nostru erau, mulți dintre ei, urmași ai celor creștinați de către Sfântul Apostol Pavel, în călătoriile sale misionare prin Asia Mică și până la Roma, poate chiar până în Spania. Ei au adus cu dânsii învățătura despre Mântuitorul.

Și de remarcat un lucru extrem de interesant că aceste tradiții, venind din cel mai adânc timp istoric românesc, conțin totuși esența învățăturii creștine despre Mântuitorul. Cei care au transmis-o au știut, în primul rând, foarte multe lucruri de-ale istoriei. Știau de Irod, de Maica Domnului, știau că s-a născut în Betleem, știau de uciderea pruncilor, adică foarte multe lucruri istorice, în legătură cu Mântuitorul, dar știau despre El și foarte multe lucruri teologice. Știau în primul rând că este Fiul lui Dumnezeu, trimis de Tatăl din ceruri. Știau deci că e unul din Treime. Știau de asemenea că a venit „pentru noi și pentru a noastră mântuire”. Iată, adevărată Teologie, transmisă de popor, prin gura poporului, înainte de a se scrie, înainte de a ajunge la noi orice carte despre aceste lucruri.

Tradiția primară – recte prin colinde – a reținut și ne-a transmis multe amănunte în legătură cu Nașterea lui Iisus. De fapt, așa și trebuia să fie, fiindcă evenimentul cel mai important din istorie a fost tocmai *întroparea lui Dumnezeu pe pământ* și care trebuia reținut de tradiția transmisă, din

gură în gură. Colindele, preluate cine știe de când, cine știe de unde, cine știe de la cine, atunci la început, dar, în orice caz, foarte aproape de evenimentele care s-au petrecut în Țara Sfântă, au fost în permanență o predică orală, o cateheză transmisă din om în om și, în special, transmisă prin colinde, prin copii.

Adevărurile preluate prin Tradiție s-au transmis *prin cântec*. Colindele nu se vorbesc. Colindele se cântă. V-ați pus vreodată întrebarea, de ce? Ele sunt de fapt învățături și totuși se transmit, iată, prin cântec. Sigur că melodia are și cuvinte. Cuvintele sunt menite să se adreseze minții noastre, înțelegerii noastre. Melodia însă e menită să se adreseze inimii noastre. Pe de o parte ne luminează mintea, pe de alta ne impresionează inima și fac legătura dintre inimă și minte.

Cuvintele, învățăturile sfinte, cântate, se țin minte mai ușor. Asociate cu melodia, parcă vin de la sine, ca să se adreseze minții și simțirii în același timp, să angajeze prin urmare întreaga noastră ființă în primirea învățăturii. Și apoi, cântate de copii, mărturisind despre un copil, despre Cel ce se naștea ca și ei, copil. Avem prilejul să ne punem cel puțin o întrebare: De ce s-a născut Iisus copil? Nu putea veni ca Dumnezeu, pe norii cerului, ca ființă cu o formă și o forță negândită de oameni, ca o voce extraordinară care să ne poruncească ce avem de făcut?

Putea, fără îndoială. Însă Dumnezeu a ales această cale, ca Iisus să se întrupeze copil, ca să fie accesibil de la început copiilor, să fie accesibil și minților lor. Copiii cântă în colinde pe unul ca ei, pe un prunc. Adeziunea lor sufletească e mai directă, e imediată.

În același timp însă, Tradiția a avut grijă să ne prezinte pe acest prunc și ca pe „Moș Crăciun”, ca să asocieze pruncul cu „*Cel Vechi de zile*”, cum îl numea adesea Vechiul Testament pe Dumnezeu. Și iată cât e de interesant! Chiar copiii, cu mintea lor încă fragedă, nedevoltată, pot foarte ușor să înțeleagă acest paradox al copilului, care poate fi, în același timp, și moș. Copiii, cu mințile lor încă fragede, înțeleg lucruri foarte abstracte! Ei sunt cei dintâi care ni le transmit prin colinde.

Se cuvine să avem mare grijă de a păstra cu sfințenie această veche tradiție românească a colindelor, tradiție care nu este altceva decât transmiterea, pe cale orală, emoționantă, a celor mai importante învățături ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos, despre El, despre Dumnezeu-Tatăl, despre noi, despre felul cum trebuie să trăim, ca fii ai Aceluiași Dumnezeu și frați între noi.

Să păstrăm aceste colinde pentru că ele sunt însuși trecutul nostru românesc. Pe vremea când nu aveam școli, pe vremea când nu aveam cărți, aveam colindele.

Colindele s-au cântat veac după veac, în cele mai grele împrejurări prin care a trecut poporul nostru. Veneau goții, veneau avarii, veneau hunii . . . Se vor fi retras strămoșii noștri atunci prin munți, dar la vremea sărbătorii Nașterii, fără îndoială și-au cântat, în continuare, colindele. Și-au adus aminte despre aceste adevăruri fundamentale, în care se născuseră și cu care crescuseră. Și așa ne-am păstrat de-a lungul veacurilor, în primul rând limba.

Să știți, nu avem alte documente de limbă românească mai vechi decât colindele și folclorul. Cine vrea să se ducă în trecut și să afle ceva despre limba românească, din cele mai vechi timpuri, trebuie să se ducă la colinde și la folclor. Aici va găsi un răspuns. Tot așa, aici va găsi și cele mai vechi melodii românești. Vor afla felul cum cântau strămoșii noștri.

Prin colinde ne-am păstrat așadar unitatea de limbă. Fără îndoială, ne-am păstrat și unitatea de credință și unitatea de neam și continuitatea pe vatra strămoșească. De aceea se impune să iubim în continuare colindele, să primim colindătorii, să încurajăm pe cei ce cântă colindele noastre și să le transmitem mai departe, căci de la strămoși le-am primit și, cântându-le, nu facem altceva, decât să repetăm ceea ce au făcut strămoșii noștri, care ni le-au transmis, până în ziua de astăzi. Și noi avem sfânta datorie de a le transmite mai departe, celor de după noi.

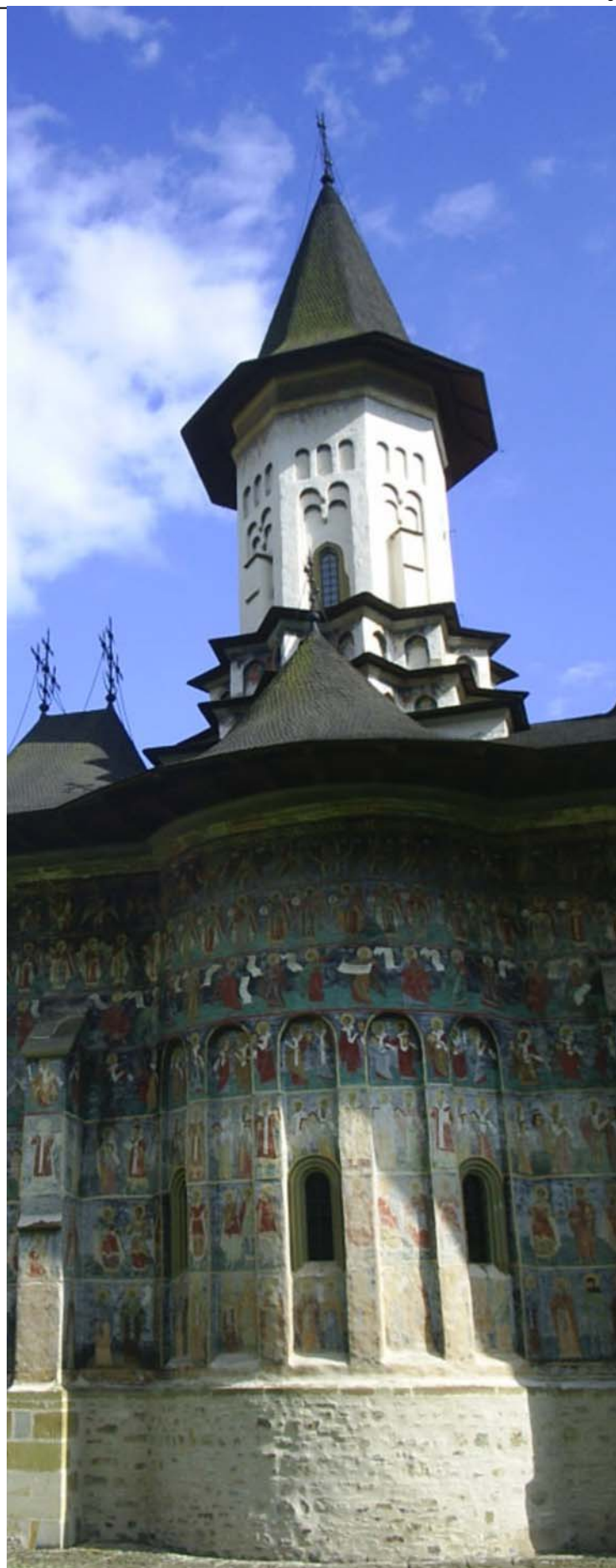
Ne înduioșăm, an de an, ascultând colinde, aducându-ne aminte de vremea când eram, la rândul nostru colindători, de inima cu care le cântam. Retrăim acea vreme nostalgică, transmitând totodată simțămintele legate de ele, din generație în generație.

Colindele sunt expresia unor simțăminte dintre cele mai adânci ale sufletului omenesc. Noi trăim și din emoții, nu numai din griji și cu tot felul de preocupări. Ba chiar emoțiile sunt acelea care ne redau adevărata măsură omenească. Ele ne reasează într-o lume senină, în care ne lăsăm în voia bucuriei, a acelei bucurii care nu se măsoară cu timpul, ci cu adâncimea. Cine mai gândește ceva rău, ascultând sau cântând colinde?

Fără îndoială, aceasta vine dintr-o sete sufletească interioară, dintr-o sete de altceva, dintr-o sete de a găsi măcar un răspuns la multele întrebări ale sufletului, cu privire la rostul nostru în acest Univers.

Colindele constituie una din cele mai prețioase moșteniri din istoria credinței poporului nostru românesc, un mijloc de cultivare a frumosului, de descoperire a dumnezeirii, de aleasă întâmpinare a Marelui Praznic, într-o înnoire și transfigurare.

+ Mitropolitul Antonie, *“Cuvinte la zile marf”*, Sibiu, 1989

Bucuriile Crăciunului

Scrisoare către „oamenii mari”

Lumea de astăzi stă sub semnul păcatului și al apostaziei și vrea să păstreze din credința creștină numai un ambalaj superficial, care să dea impresia că lucrurile merg în direcția bună.

Și trist că Nașterea Domnului s-a transformat din pricină a „bucuriei de Crăciun” în pretext al „bucuriilor de Crăciun”. Adică sub masca unei sărbători duhovnicești, oamenii își fac cele mai ciudate poftă, își împlinesc cele mai rafinate patimi. Și interesant faptul că mulți comercianți de peste ocean au renunțat să numească Crăciunul cu denumirea tradițională, „Christmas”, numindu-l mai nou „X-mas”. Și mult mai potrivit numele de „X”-mas decât numele de „Crăciun” !!!

De Crăciun n-ar trebui să se facă petreceri necuviincioase. Și totuși se fac. De Crăciun n-ar trebui ca oamenii să mănânce peste măsură și totuși o fac. În zilele de Crăciun sunt pline spitalele de oameni care au mâncat până li s-a făcut rău, de creștini care, de bucurie că s-a terminat postul, au mâncat mai mult decât mănâncă păgânii la praznicele lor. Aceia nu sunt creștini decât cu numele. Aceia nu au postit decât de formă. Credința creștină nu ține numai cât e postul. Cine e creștin, e creștin și în posturi și în afara posturilor. Și creștin tot timpul. Și creștinul e cumpătat nu numai în post ci tot timpul. Creștinul e de fapt într-un post continuu, care ține până la sfârșitul vieții pământești. Aceasta nu înseamnă că el nu știe să se bucure de bunătățile pe care le primește de la Dumnezeu. Știe să se bucure, dar păstrează măsura în toate. Știe să se bucure și îi mulțumește lui Dumnezeu pentru ele. Dar nu se lasă rob de ele. Nu se lasă dominat de ele.

În scrisoarea de față voi încerca să vă arăt cât de diferit este Crăciunul de „X-mas” și să vă rog să îi învățați pe copiii voștri să nu confunde cele două momente, chiar dacă, din punct de vedere cronologic, se suprapun.

Cel mai simplu mod de a diferenția cele două sărbători este stabilirea legăturii lor cu Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care S-a făcut om pentru mântuirea noastră. Și, pentru a ușura

această diferențiere, vom porni de la faptul că Hristos, Pruncul din staulul Betleemului, este Același Hristos care a fost răstignit de oamenii pe care i-a iubit și Același Hristos care „a Înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând.”

Acest adevăr nu este prea comod. Pe cât de simplu este să consideri Crăciunul ca evocare a nașterii unui prunc într-un staul – prunc care a devenit un mare învățător al omenirii, chiar cel mai mare Învățător – pe atât de greu este să recunoști că Pruncul este Mântuitorul, care a primit a Se răstigni pentru păcatele noastre, Mântuitorul care a Înviat, pentru a ne pregăti nouă locașuri cerești.

Cei care vor să separe Pruncul născut de Fecioara Maria, de Hristosul cel Înviat din morți, încearcă să ucidă Crăciunul. Se aseamănă lui Irod care, pentru a-l ucide pe Mesia, a dat poruncă să fie omorâți cei paisprezece mii de prunci.

Mass-media duce o luptă susținută pentru a transforma omul într-un robot care cumpără și consumă, într-un animal care trăiește numai la nivel de epidermă.

Nimeni nu poate contesta că, în vacarmul vânzărilor de daruri de Crăciun, glasul Bisericii de-abia se mai face auzit. Unii dintre cei care vin să asculte slujba de Crăciun o fac numai pentru a lua o gură de aer duhovnicesc, care să îi țină până la Paști. În înfruntarea dintre Biserică și mass-media, înfruntare care atinge apogeul de Paști și de Crăciun, există un arbitru pe care mass-media nu îl poate recunoaște, deși uneori îl invocă dezinvoltă: e vorba de Însuși Dumnezeu.

Dumnezeu e de partea Bisericii, Dumnezeu dă dreptate Bisericii. Și aceasta nu dintr-o

preferință accidentală, ci pentru faptul că Biserica este Mireasa tainică a lui Hristos.

Se duce un război crunt pentru ca, de Crăciun, glasul Bisericii să fie acoperit. Mai precis, diavolul a înțeles că cea mai iscusită tactică pentru a lovi în Biserică nu este aceea de a-i acoperi glasul (aceasta ar fi generat o rezistență martirică), ci pentru a include glasul Bisericii în corul unei bucurii generale: înaintea emisiunilor de divertisment, televiziunea transmite secvențe emoționante de la slujba ținută la cine știe ce mare catedrală iar colindele sunt prezente în ambianța programelor de pe marea majoritate a posturilor de televiziune.

S-a ajuns chiar la hibridul colindelor cântate pe muzică hip-hop sau pe alte ritmuri. Cu voci ispititoare, fete tinere cântă despre Nașterea Domnului cu aceeași „evlavie” cu care cântă despre ultima iubire de pe plajă. Dar colindele lor nu au nimic din curăția colindelor adevărate. Oricât ar fi de prelucrate, melodiile lor nu vor trezi niciodată fiorul sfânt pe care îl trezesc în suflete vechile colinde.

Stimați părinți, nu mă adresez vouă pentru a vă face rechizitoriul deformării prăznirii Crăciunului. Nu urmăresc decât să punctez câteva din caracteristicile sale, pentru a vă ruga să îi ajutați pe copiii voștri să trăiască un Crăciun adevărat. Aceasta vă stă în putință să le oferiți, oricât ați fi de săraci sau de bogați. Mă adresez vouă, oamenilor mari, ca și cum aș fi un prieten al copiilor. Sunt și eu un om mare. Sunt căsătorit, am doi copii și mă simt foarte preocupat de problemele copiilor voștri. Iubind copiii, simt nevoia să îi ajut din ce în ce mai mult.

Vă implor, stimați părinți : nu le răpiți copiilor Crăciunul! Cu aceeași insistență cu care comercianții vă trag de mâneca hainei, pentru a cumpăra multe lucruri, la prețuri tentante, eu vă trag de mâneca sufletului să nu le răpiți copiilor Crăciunul ! Nu aveți dreptul să le răpiți copiilor Crăciunul, așa cum nu aveți dreptul să le răpiți copilăria.

Mulți dintre părinți au greșit încurajându-și copiii să înțeleagă prin Crăciun doar o sărbătoare a plăcerilor și a distracțiilor, o sărbătoare în care totul este permis și nimic nu este refuzat. Copiii sunt învățați să aștepte Crăciunul nu pentru a se bucura de Nașterea Domnului, ci pentru a se bucura de cine știe ce cadouri promise sau pur și simplu sugerate.

Ce vină au părinții care au crescut în vremuri în care nu au avut parte decât de Crăciunuri din care a lipsit Dumnezeu? Cum ar putea ei să-și învețe copiii să cunoască o bucurie pe care ei înșiși nu au cunoscut-o?

Iată o întrebare care pare dificilă. Dar nu e chiar atât de dificilă pe cât pare. Părinții care au crescut departe de Biserică, părinții care au crescut așteptându-l iarna pe Moș Gerilă, ar trebui să fie foarte sinceri cu ei înșiși și să recunoască faptul că viețile lor au fost triste.

Oamenii nu vor să recunoască acest adevăr că, departe de Biserică nu există împlinire, dar aceasta este realitatea. Viața oamenilor mari este o viață foarte diferită de a copiilor: pentru copii viața este plină de speranță și de optimism. Pe măsură însă ce trece timpul viața nu mai este așa cum vrem noi. Viața este dură și plină de greutate. Nu neapărat financiară, căci bogații nu au probleme materiale dar sufletește nu sunt deloc mai împliniți decât săracii.

În lumea pe care o vom cunoaște, când vom deveni maturi, când vom avea propria noastră familie - în această

lume dură vor crește și copiii noștri. Sunt unii părinți care vor să-și pregătească odraslele pentru supraviețuirea în această junglă contemporană, crescându-i după principiul „homo homini lupus” – „omul pentru om (e) lup”. Copiii acestora se maturizează foarte repede, cresc purtând în sufletele lor duritatea și indiferența față de semenii..

Alți părinți încearcă să-și crească copiii într-un răsfaț maxim, confundând datoria de părinți cu obligația de a transforma copilăria fiilor lor în vârsta tuturor plăcerilor împlinite. „Viața le va fi plină de greutate, măcar să cunoască acum bucuria dorinței împlinite.”

Acest răsfaț nu le prinde bine copiilor. Acest răsfaț le distruge sufletele și îi învață că binele este același lucru cu împlinirea voinței proprii. Copiii

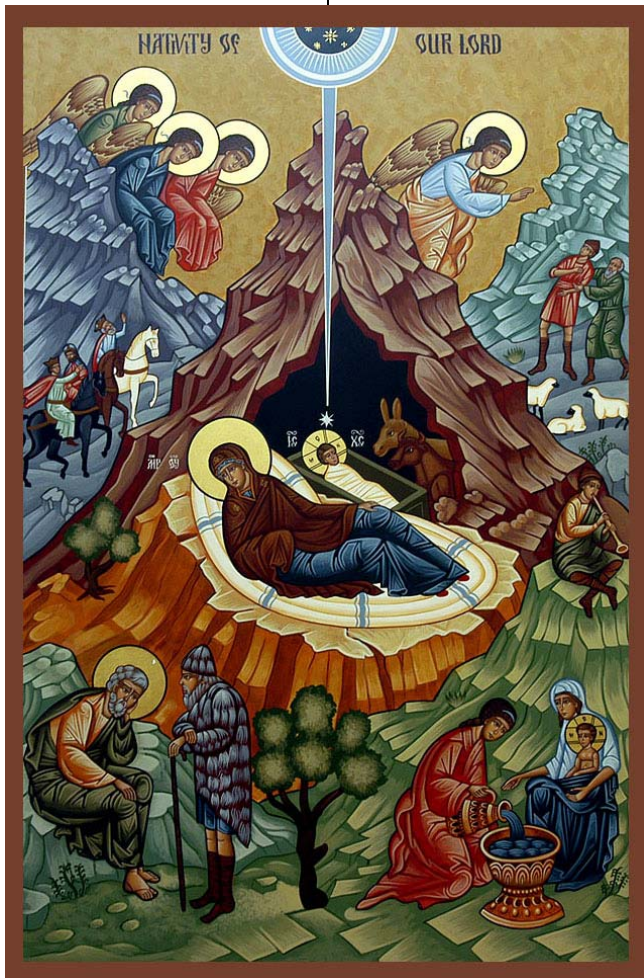
care așteaptă Crăciunul doar pentru a-și mări colecția de jucării, vor crește fără a putea cunoaște bucuria Crăciunului.

Ce este bucuria Crăciunului? Este bucuria că Hristos S-a născut pentru mântuirea noastră. Că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat pentru ca oamenii să cunoască Viața cea adevărată, Viața binecuvântată de Dumnezeu.

Viața creștină este să Îl iubești pe Dumnezeu, gustând încă de pe pământ bucuriile veșniciei și să-ți iubești aproapele, pregustând comuniunea cu îngerii și cu sfinții.

Lăsați-i pe copii să se bucure de Sărbătoarea Nașterii Domnului ! Prea mulți părinți le pregătesc copiilor un Crăciun din care lipsește Hristos.

Știm în ce lume plină de minciuni, plină de compromisiuri și de greutate creștem noi. Tot în ea vor crește

și copiii noștri. „Nu suntem îngeri și nici copiii noștri nu sunt.” & adevărat, la fel de adevărat este și faptul că nimic în lumea aceasta nu poate împlini sufletele decât Dumnezeu.

Și nu avem dreptul de a-i lipsi pe copiii noștri de cunoașterea Lui. Dacă ei vor simți dragostea dumnezeiască, dacă ei vor înțelege Taina Pruncului născut în staulul Betleemului, atunci în inimile lor se va aprinde focul credinței.

Copiii au nevoie de Crăciun. Și noi adulții avem nevoie. Cu toți avem nevoie de împlinire.

Viața fără Dumnezeu este o viață stearpă. Și, dacă noi, din cauza patimilor noastre, nu vrem să cunoaștem această viață, cel puțin să nu le răpim copiilor noștri posibilitatea de a o cunoaște. Să nu le transformăm Crăciunul într-o sărbătoare a cadourilor.

„Și atunci, să renunțăm la cadouri?”

Nu, nu asta e soluția. Soluția este de a le da cadourilor atenția cuvenită, fără ca această atenție să anuleze importanța prăznuirii Nașterii Fiului lui Dumnezeu. Mai mult decât de jucării, au nevoie copiii noștri să cunoască mila lui Dumnezeu. Și, cunoscând dragostea lui Dumnezeu, vor ști și să se bucure de cadourile primite și vor ști și să aprecieze eforturile făcute de părinți pentru a le procura aceste cadouri.

Există părinți bogați care risipesc banii pe multe lucruri pretențioase și costisitoare și care consideră că, dacă și-au îngropat copiii în teancuri de jucării, aceștia nu vor mai avea nevoie nici de prieteni, nici de dragoste, nici de Dumnezeu. Chiar dacă unii părinți nu vor să înțeleagă, copiii lor au mare nevoie de Dumnezeu.

Părinților care sunt săraci, care nu pot să le ofere copiilor darurile pe care și le doresc de Crăciun, le spun că, dacă îi vor crește în dreapta credință, peste câțiva ani se vor bucura clipă de clipă de ei: bucuria Crăciunului, ca și bucuria pascală, nu vor lipsi din casele lor.

Nădăjduiesc că, dacă veți înțelege câtă nevoie au nevoie copiii voștri de bucuria Crăciunului, îl veți ruga pe Dumnezeu să vă lumineze cum să îi ajutați să simtă această bucurie.

Mi-aș dori ca, văzând voi bucuria Crăciunului pe fețele lor, să vă dați seama că și voi puteți fi părtași acestei bucurii. Se apropie Praznicul Nașterii Domnului. Veniți cu inimile deschise! Spovediți-vă și împărtășiți-vă! Primiți-L pe Hristos în inimile voastre! Acum nu mai vin magii cu daruri la Hristos, ci Hristos vine la magii care au plecat din diferite părți ale lumii păcatului, ca să Se dăruiască fiecăruia dintre ei, în deplinătate: Hristos bate la ușa inimilor voastre. Deschideți-i, cu emoție și largă bunăvoință. „Deschide ușa, creștine!”

Danion Vasile

Datini și obiceiuri de Crăciun

Decembrie este, probabil, cea mai așteptată și mai îndrăgită lună a anului, de către toată lumea, dar în special de copii. Marile bucurii pe care ni le aduce această ultimă lună a anului sunt Sărbătorile Crăciunului, cu toate credințele și datinele care le însoțesc.

Primul semn că se apropie Sărbătorile este dat de Sfântul Nicolae: în fiecare casă, copiii – dar și unii adulți – își pregătesc ghetete, lustruindu-le și punându-le lângă ușă. Vine noaptea de 5 spre 6 decembrie, atunci când Moș Nicolae trece pe la toate gospodăriile, pentru a lăsa câte ceva în ghete: cadouri pentru cei care au fost buni și cuminți, sau câte o nuia pentru cei neascultători.

Tot până în Crăciun, pe 20 decembrie, peste sărbătoarea religioasă a Sfântului Ignatie Teoforul, se suprapune datina românească de tăiere a porcului – Ignatul. Imediat după sacrificare, gospodarul face “pomana porcului”. Din acea zi gospodinele încep pregătirea bucatelor tradiționale pentru Crăciun. În același timp, începe și curățenia în casă și în curte, împodobirea locuinței și pregătirea hainelor pentru Sărbători.

Pe 24 decembrie, în ziua de Ajun a Crăciunului, începe marea Sărbătoare a Nașterii Domnului. Primele semne le dau grupurile de colindători, care pornesc din casă în casă, cu o traistă încăpătoare pe umăr, pentru a le ura gazdelor fericire, sănătate și prosperitate. Aceste colinde sunt creații populare, cu text și melodie, care conțin mesaje speciale (religioase sau satirice). Colindătorii vestesc Nașterea Domnului, urează gazdelor sănătate și bucurii, primind pentru aceste urări: covrigi, nuci, mere și chiar colăcei – pe care gospodinele, care respectă tradiția, le-au pregătit cu mult timp înainte. Diferind destul de puțin între ele, colindele religioase sunt foarte asemănătoare în toate zonele țării, cele mai cunoscute și apreciate fiind: “O, ce veste minunată!”, “Steaua”, “Trei păstori”, “La Vitleem colo-n jos”, “Cântec de Crăciun” etc..

Pe lângă aceste colinde, al căror subiect este Nașterea Domnului, românii mai fac urări prin intermediul unor alte creații, pe baza unor obiceiuri laice: “Plugușorul”, “Capra”, “Ursul”, “Sorcova”. La sfârșit, toți urătorii transmit gazdelor multă sănătate, fericire, recolte bogate, mese îmbelșugate și la mulți ani.

Nu putem incheia fără a aminti obiceiul cel mai iubit de copii: datina bradului de Crăciun – o practică veche, pe care unii o consideră chiar mai veche decât creștinismul și care simbolizează “pomul vieții”. Cei care îi atribuie o semnificație creștină spun că bradul este “pomul cunoașterii binelui și răului”, împodobirea acestuia cu mere roșii amintind de păcatul strămoșesc. (Sursă Internet)

Praznic luminos

Praznic luminos,
Strălucit, frumos,
Astăzi ne-a sosit
Și ne-a-nveselit

Că Mântuitorul
Și izbăvitorul
În trup a venit

Raiul cel închis
Azi iar s-a deschis,
Șarpelui cumplit
Capul s-a zdrobit

Și strămoșii iară
Prin sfânta Fecioară
Iar s-au înnoit

Îngerii cântau,
Păstorii fluierau
Magii se-nchinău,
Toți se bucurau.

Dar Irod era
Că se tulbura
De nașterea sa.

El îl căuta
Voind morții-al, da,
Dar pruncul lisus
Din țară s-a dus.

Fie lăudat,
Binecuvântat
În veacuri. Amin.

Steaua sus răsare

Steaua sus răsare
Ca o taină mare,
Steaua luminează
Și adeverează

Steaua strălucește
Și lumii vestește
Că astăzi curata,
Prea nevinovata,

Fecioara Maria
Naște pe Mesia.
În țara vestită
Betleem numită

Magii cum zăriră
Steaua și porniră
Mergând după rază
Pe Hristos să-l vadă

Și dacă sosiră
Îndată-l găsiră
La Dânsul intrară
Și se închinară,

Cu daruri gătite
Lui Hristos menite.
Luând fiecare
Bucurie mare

Care bucurie
Și aici să fie
De la tinerețe
Pân-la bătrânețe.

Colind

Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Cerne Maica, cerne,
Fulgii moi i-așterne,
Nimeni să nu-i vadă
Urma pe zăpadă,
Să nu se cunoască
Ce fiu va să nască

Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Coboară, coboară
Preasfânta Fecioară;
Dar pe unde merge
Urma i se șterge,
Taina din vecie
Nimeni să n-o știe.

Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Întră-n staul iată,
Maica Preacurată;
În staul de vite,
Pe paie strujite,
Să nu se cunoască
Ce fiu va să nască.

Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Cerne luna, cerne,
Raze albe-așterne,
Lumină cerească,
Din iesle să crească,
Razele-n zăpadă
Îngeri să le vadă,

Din înaltul Cer,
Lerui, Doamne, Ler

Zorica Lațcu

Colind ceresc

Cerul și-a deschis soborul
- Lerui, Doamne, Ler -
au pornit cu plugușorul
îngerii prin cer.

Merg cu pluguri de oglindă
și de giuvaier,
toți lucefieri colindă
- Lerui, Doamne, Ler -

Vântul suflă cu lumină
- Lerui, Doamne, Ler -
în buhai de lună plină
legănat în ger.

Patru heruvimi cu glugă
albă de oier
sub ferești colinde'ndrugă,
- Lerui, Doamne, Ler -

N-au venit cu grâu la poartă,
ci au rupt din ger
stele mari ca să le împartă,
- Lerui, Doamne, Ler -

Și-n Florar de roade grele,
- Lerui, Doamne, Ler -
va fi câmpul cer de stele
tolănit sub cer

Numai tu aștepți în tindă,
- Lerui, Doamne, Ler -
suflete ce n'ai colindă
și nu știi Prier.

Nici un cântec alb nu vine
fălfâind mister,
cu o stea și pentru tine,
- Lerui, Doamne, Ler -

Radu Gyr

Din colecția Dan Farnade, Montréal, 1987

Sfântul Nicolae, întruchiparea dărnicii lui Dumnezeu

Sfântul Ierarh Nicolae este un sfânt cinstit de toată creștinătatea. Personalitatea sa cumulează trei elemente principale: ascetismul sirian, noblețea romană și inteligența greacă. A strălucit prin bunătate și înțelepciune. Pentru multa sa bunătate a fost ales arhiereu iar pentru dreapta credință a fost prins și întemnițat, împreună cu alți creștini, primind de la Dumnezeu darul facerii de minuni. Sfântul Nicolae a fost un mare teolog, un episcop pragmatic dar și un mare om duhovnicesc.

Sfântul Nicolae a trăit la sfârșitul secolului al III-lea și începutul secolului al IV-lea. Tradiția Bisericii consemnează că Sfântul Nicolae s-a născut într-o familie bogată, în localitatea Patara, în provincia Lichia, din partea asiatică a Turciei de astăzi. Numele său, Nicolae, vine de la „nikao“ care înseamnă „a învinge“, „a birui“, și „laos“, care înseamnă „popor“. Astfel, Nicolae se traduce prin sintagma „învingător/biruitor de popor“.

Încă din copilărie, Sfântul Nicolae a dat semne de elan spiritual excepțional iar în timpul tinereții s-a remarcat prin purtare aleasă, post aspru, discernământ și viață duhovnicească intensă. A studiat la cele mai bune școli, unde s-a remarcat prin inteligența sa iar, în bisericile în care intra, uimea pe toți prin blândețe și noblețe sufletească. Întrucât unchiul său era episcop la Patara, Nicolae a stat acolo o vreme și a fost hirotonit preot.

După moartea părinților săi, Teofan și Nona, Nicolae a renunțat la toată averea pe care aceștia i-au lăsat-o. A împărțit-o săracilor și a plecat în pelerinaj în Țara Sfântă. Când s-a întors de la locurile sfinte, a mers la Mănăstirea Sionului, întemeiată de unchiul său. Îndemnat de Dumnezeu, s-a reîntors apoi în cetatea Mira, pentru a trăi între creștinii mireni. După moartea arhiepiscopului Mirei Lichiei – astăzi un mic sătuc, sub un alt nume, în Turcia –, Sfântul Nicolae a fost ales în fruntea acestei eparhii, în urma unei minuni. Tradiția spune că Dumnezeu s-a arătat în vis unui episcop bătrân, pe care l-a îndemnat să pună arhiepiscop pe primul bărbat care va intra a doua zi în biserică. Nicolae a refuzat la început această funcție, însă Mântuitorul i s-a arătat în vis,

dăruindu-i Evanghelia și îndemnându-l să primească noua demnitate.

Ca arhiepiscop, Sfântul Nicolae a avut o activitate deosebită. S-a îngrijit cu mare atenție de păstoriții săi, fiind tot timpul acolo unde era nevoie de el. A ajutat pe săraci, i-a primit pe cei păcătoși, a apărat credința de erezii și de persecutorii păgâni, el însuși fiind chinuit de soldații împăraților Dioclețian și Maximian, care au încercat să distrugă creștinismul și să reintroducă religiile păgâne. El a continuat să apere legea lui Hristos, mergând prin cetate și distrugând toate statuile zeilor, la care se închinau păgânii.

În jurul anului 305 a fost întemnițat, dar atunci când pe tronul Imperiului Bizantin a urcat Constantin cel Mare (305-335), Sfântul Nicolae a fost eliberat iar creștinii nu au mai fost persecutați. Știm despre Sfântul Nicolae că a fost

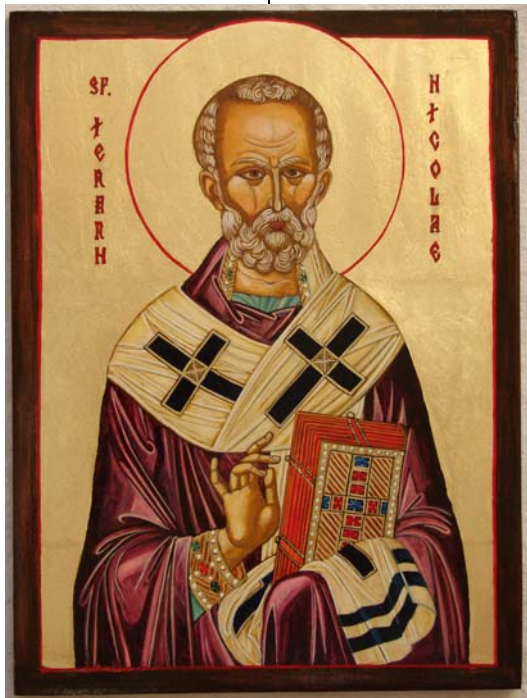
arhiereu destoinic și mare făcător de minuni, un om de mare cultură teologică, o autoritate în domeniu și un un profil moral model. Din acest motiv, adesea este pus alături de apostoli.

Sfântul Nicolae este cel mai ecumenic sfânt, pentru că ține de Biserica nedespărțită, adică « Biserica Sinoadelor ecumenice », cum o numește P.S. Kallistos Ware. A fost un om a cărui autoritate era recunoscută în toată Biserica de la vremea respectivă. Este ecumenic și pentru că este un sfânt cinstit în toată creștinătatea. Chiar și în tradiția creștină apuseană, de tip protestant, de exemplu, unde s-a interzis cinstirea sfinților, Sfântul Nicolae a continuat să fie cinstit. El apare peste tot ca o

figură proeminentă, care excelează în generozitate și bunătate. Din acest motiv a și fost pus în legătură cu Crăciunul. Și tocmai de aceea se spune că sărbătorile de iarnă încep la Sfântul Nicolae, care este modelul uman al dărnicii lui Dumnezeu – Creatorul, care dăruiește pe Fiul Său lumii, la „plinirea vremii“.

Pe lângă faptul că este un sfânt ecumenic, este și un mare teolog și apărător al credinței, „îndreptător al credinței“, pentru că a fost cel mai energic apărător al învățăturii despre Mântuitorul Iisus Hristos, ca Fiul al lui Dumnezeu și Dumnezeu adevărat, la Sinodul I Ecumenic.

Această adunare, din anul 325, la care au participat 318 episcopi din toată lumea, a fost convocată la Niceea de împăratul Constantin cel Mare, pentru a combate erezia lui Arie. Sfântul Nicolae a condamnat erezia ariană iar această condamnare a fost atât de convingătoare încât sfântul l-ar fi

pălmuit chiar, pe cel rătăcit de la dreapta credință. Faptul că a apărat-o, de asemenea, pe Maica Domnului, ni-l arată pe Sfântul Nicolae ca teolog și ca cel care a vorbit pentru prima dată despre cinstirea Maicii Domnului în Biserică. Adică, a-l recunoaște pe Mântuitorul Iisus Hristos ca fiu al lui Dumnezeu întrupat presupune, implicit, a o recunoaște pe Maica Domnului, ca Născătoare de Dumnezeu.

Sfântul Nicolae a fost și un episcop adevărat, pentru că el știa tot ce se întâmplă în eparhia sa. Era foarte pragmatic și intervenea caritabil și salutar, ori de câte ori era nevoie, lucru care arată și vocația socială a Bisericii.

Nu se știe cu exactitate anul în care Sfântul Nicolae a plecat la Hristos, unele surse indicând anul 340, iar altele 350. Se știe doar data, respectiv cea la care astăzi îl cinștim pe Sfântul Nicolae, 6 decembrie. În anul 1087, moaștele sale, care rămăseseră în Mira Lichiei, au fost transferate la Bari, în Italia, de frica expansiunii musulmane. O parte din mâna dreaptă a Sfântului Nicolae se află în Biserica „Sf. Gheorghe” Nou din București.

Sfântul Nicolae a fost înzestrat de Dumnezeu cu darul facerii de minuni. Datorită acestora este considerat ocrotitorul copiilor, în special al celor săraci, dar și al tinerilor, al marinarilor, brutarilor, al fetelor nemăritate, al celor acuzați pe nedrept. Sfântul Nicolae este serbat atât de Biserica Ortodoxă, cât și de cea Romano-catolică, la 6 decembrie.

Cultul Sfântului Ierarh Nicolae este foarte popular, arhiepiscopul de Mira fiind menționat pentru prima dată în secolul al VI-lea, în Martirologiul roman. Cultul Sfântului Nicolae începe să se răspândească și să se facă simțit în Occident, începând cu secolele X- XI.

Rușii, al căror ocrotitor este astăzi Sfântul Nicolae, l-ar fi cunoscut pe ierarhul bun și înțelept datorită diasporei rusești de la Bari. Aici, rușii au dedicat Sfântului Nicolae biserica lor. În secolul al XII-lea, Sfântul Nicolae intra în cărțile de slujbă, în Belgia. De aici, cultul său s-a extins în Danemarca, în Suedia și Islanda. În secolul al XIII-lea, părțile din moaștele sfântului au ajuns la Catedrala din Canterbury și, o dată cu aceasta, datorită influenței de pe continent, cultul sfântului a început să capete mare amploare.

Cunoscut sub numele de la Nikolaus, în Germania, Sinterklaas, în Belgia și Țările de Jos și Kleeschen, în Luxemburg, sărbătoarea Sfântului Nicolae este o sărbătoare legată de personajul istoric Nicolae din Mira. Se spune că Santa Claus din lumea anglofonă (Moș Crăciun în România) a apărut prin deformarea cuvântului neerlandofon Sinterklaas. Sfântul Nicolae este patronul spiritual al Țărilor de Jos, al Rusiei, al provinciei Lorena, precum și al mai multor orașe vest-europene, printre care și Bari.

Narcisa Balaban – Pr. Dan Sandu «Lumina» 07.12.2007

Panegiric la Sfântul Arhidiacon Ștefan, întâiul martir creștin

Creștinismul întemeiat de Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, Cel născut în peștera din Betleem, va primi în sânul său, încă din zori, sute și mii de suflete, atrase de mărturiile Sfinților Apostoli și ucenicii lor, dar convinse mai ales de puterea de jertfă a creștinilor martiri. Scriitorul apologet Tertulian (160-240) avea să consemneze, în această privință, în lucrarea sa "Apologetica": "Ori de câte ori suntem secerați de voi, persecutorii, ne facem și mai numeroși; sămânța este sângele creștinilor" (*sanguis martirorum est semen christianorum*). Iar cel care deschide șirul martirilor este Sfântul Arhidiacon Ștefan, despre a cărui slujire și martiriu citim pe larg în *Faptele Apostolilor* cap. 6-7.

Biserica nu l-a uitat și i-a rânduit zi de luminoasă pomenire, tocmai la praznicul Nașterii Domnului. De aceea îi aducem și noi prinos de cucernică recunoștință, o dată cu

întreaga creștinătate. Una dintre cele mai frumoase evocări ale muceniei socotim a fi *Acatistul*, atât ca mijloc de cinstire, cât și ca formă de rugăciune.

Mergând pe firul Acatistului, vom alege câteva versuri, spre ilustrarea minunatei istorisiri despre viața și mucenicia sa:

• *Bucură-te, ușa mucenicilor... (Icos 1).* Într-adevăr, ca întâiul martir creștin, a deschis prin jertfa sa, ușa cetelor de mucenici, care vor împodobi cerul și pământul, cu exemplul dăruirii lor totale. *Ușa Cea Mare* este, de fapt, Hristos, căci El a spus: "Eu sunt Ușa. De va intra cineva prin Mine, se va mântui!" (Ioan X, 9). Dar, urmând lui Hristos, fiecare creștin poate fi o "ușă" de trecere a semenilor săi, spre împărăția cerurilor;

• *Bucură-te, că Hristos te-a încununat frumos... (Icos 1).* Dragostea sa jertfelnică i-a adus, de fapt, prima cunună de mucenic în istoria creștinismului. Chiar și numele său consună, etimologic, în acest sens: *stephanos (greacă) = cunună, coroană*. Asemenea lui, toți cei care-i vor urma exemplul vor primi *cununa vieții*, precum inspirat scrie Sfântul Apostol Iacov: "Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci la capătul încercării va primi cununa vieții, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce-l iubesc pe El" (I, 12);

• *Bucură-te, că raza dumnezeirii ai văzut... (Icos 2)* iar puțin mai încolo *Bucură-te, că acum vezi Sfânta Treime... (Icos 5)*. Iată, așadar, răsplata celor vrednici: dacă pe pământ întrezăresc doar o rază din strălucirea dumnezeirii, în ceruri văd chiar fața Prea Sfintei Treimi!

• *Bucură-te, următorule al patimilor lui Hristos; Bucură-te, că ai fost botezat ca El (Icos 6)*. Sub ploaia de pietre a iudeilor dezlănțuiți, cu Ștefan s-au împlinit cuvintele Mântuitorului: "Nu este sluga mai mare decât stăpânul său. Dacă M-au prigonit pe Mine și pe voi vă vor prigoni..." (Ioan XV, 20). Dacă Ștefan va fi zis smerit: "Slugă nevrednică sunt...", și noi de-a pururi să rostim, după învățătura Mântuitorului, niciodată părăndu-ni-se eă am făcut prea mult pentru aproapele: "Slugi nevrednice suntem, căci eram datori să facem ceea ce am făcut!" (Luca XVII, 10);

• *Bucură-te, prietenul lui Dumnezeu cel curat... (Icos 8).* Era curat pentru că nu s-a întinat cu ademenirile hulitorilor iudei. S-a învrednicit a fi prietenul lui Dumnezeu, pentru că n-a ieșit de sub *porunca și ascultarea* lui Hristos. Care a spus: "Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc" (Ioan XV, 14); Ștefan, ca de altfel toți sfinții, este prieten nu numai cu Dumnezeu, ci cu toți creștinii care împlinesc poruncile dumnezeiești. Este un mare dar de la Dumnezeu prietenia sfinților! Într-o lume în care prietenia multora este interesată și adesea trădătoare, prietenia sfinților este statornică, curată și lipsită de interese. Se știe că avem "prietenii" mai ales

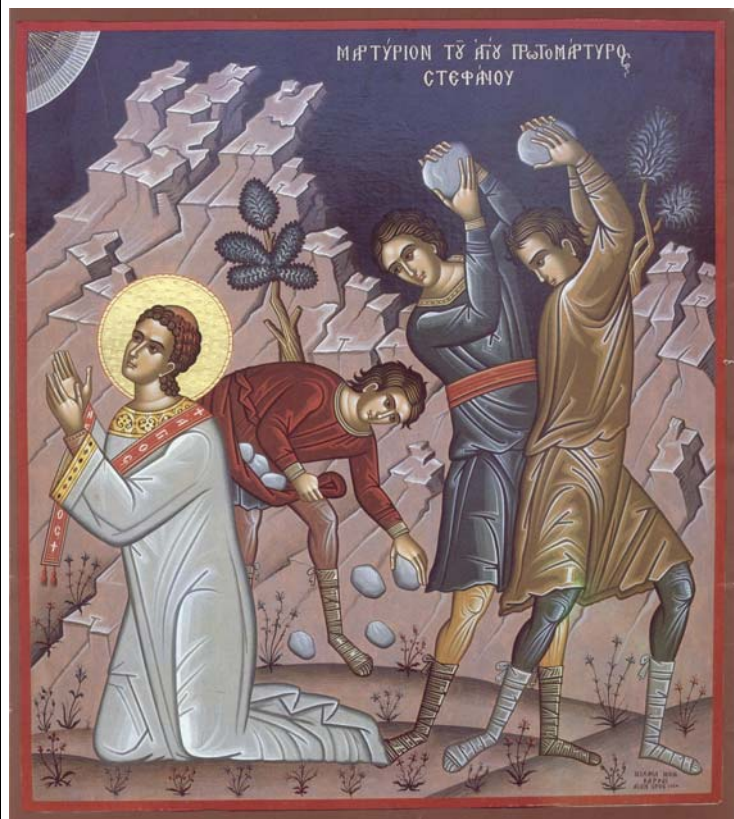
atunci când o ducem bine, când avem o funcție, când suntem sănătoși și bogați. Dacă ne îmbolnăvim, pierdem funcțiile, suntem săraci etc., mulți dintre cei care mai înainte s-ar fi jurat că țin la noi, ne părăsesc. Sfinții sunt prietenii noștri statornici, al căror atașament îl simțim mai ales atunci când suntem bolnavi, săraci, marginalizați, mârniți, neajutorați...

Pe de altă parte, legat de prietenie, în general, trebuie să ne întrebăm, totuși, dacă nu cumva din pricina noastră ne ocolesc mulți dintre cei pe care i-am vrea apropiați... Răspunsul ni-l dau tot sfinții: ei se bucură de prietenia lui Dumnezeu pentru că sunt plăcuți în comportament! Așadar, de vrem să avem prieteni sinceri, să avem conduita pe care au avut-o sfinții.

• *Bucură-te, grabnicule ajutător al celor ce te cheamă... (Icos 12).* Trebuie să reținem, în sfârșit, că Sfântul Arhidiacon Ștefan, nu este doar un mucenic prea-minunat, încununat în sălașurile cerești, ci și un puternic rugător înaintea tronului Prea Sfintei Treimi.

De aceea, glăsuim și noi o dată cu alcătuitorul inspirat al Acatistului: "O, prea dulce mucenice al lui Hristos, Ștefane, primește aceste puține cuvinte din gurile noastre cele de tină și te roagă pentru noi, nevrednicii, ca prin rugăciunile tale să ne mântuim de mânia lui Dumnezeu și de ceasul cel înfricoșător al judecării; ca împreună cu tine să cântăm lui Dumnezeu: Aliluia."

Pr, Vasile Gordon, "Mergând, învățați...", București, 2001

La Spiritualité de l'Église Orthodoxe

Pour les orthodoxes, le but de la vie chrétienne c'est l'acquisition du Saint Esprit. La spiritualité sera donc animée du souffle de l'Esprit et par le fait même, ecclésiale puisque l'Église, c'est l'Esprit rendu visible par la communauté de ceux qui ont été incorporés au Christ, par le baptême et la chrismation.

L'Orthodoxie, avant d'être une doctrine, est une mystique, une manière de vivre le christianisme, une Tradition transmise depuis l'Église primitive jusqu'à nos jours. Le centre de cette spiritualité est l'union de l'humanité et de la divinité. La vocation de l'être humain est d'être habité par l'Esprit *divin*, à cause de la mission accomplie par le Fils de l'Homme: *Jésus* le Christ. Cette spiritualité est aussi celle de la responsabilité morale de la transformation du monde, en assumant notre propre salut. Et le salut, c'est la promesse d'être conduit au Père dans la vie éternelle, à cause de notre incorporation au Christ par l'Esprit. La vie spirituelle est donc une expérience intérieure de la connaissance de Dieu et d'union à Lui, à travers le signe du Corps du Christ (l'Église), expérience qui conditionne notre manière d'être au monde en tant qu'humain.

Cette spiritualité est alimentée par quatre sources :

1) **La Parole de Dieu**, que nous rapporte l'Écriture, est le fondement même de toute la spiritualité. "Sanctifie-les dans la vérité! Ta parole es vérité" (Jn 17,17). Dans les Églises orthodoxes le Livre des Évangiles a sa place, en tout temps, au milieu de l'autel, il n'est proclamé que par l'évêque ou le prêtre et la décoration de sa reliure souligne son importance centrale.

2) **Les définitions des Conciles oecuméniques** (les sept premiers de l'histoire de l'Église, avant la rupture de

Rome), qui en raison de leur importance dogmatique, sont les balises des chemins de la vie spirituelle. Plusieurs de ces définitions sont lues dans l'Office divin, à chaque jour selon la fête ou le temps liturgique, pour les mettre en mémoire et imprégner la prière. L'orthodoxe prie sa foi.

3) **Les fêtes liturgiques** qui gravitent autour des grands moments de la vie terrestre du Sauveur mais surtout de sa résurrection (célébrée chaque Dimanche). La spiritualité orthodoxe est liturgique parce qu'elle est d'abord ecclésiale. Le rituel, très élaboré, vise à remplir le cœur et les yeux de cette beauté qui entraîne vers la contemplation des choses d'en haut. La construction des églises byzantines, la symbolique du rite sont déjà une icône de la réalité invisible et mystique de l'Église.

4) **Les écrits des Pères de l'Église**, en particulier ceux de l'Église d'Orient que nous appelons "les saints pontifes et docteurs oecuméniques": St. Jean Chrysostome, St. Basile le Grand, St. Grégoire de Nazianze, St. Jean Climaque C'est en s'appuyant sur ces Maîtres et Pères dans le Christ que nous élaborons la voie orthodoxe vers la sainteté. La voie est tracée mais le cheminement est individuel et unique. Nous avons des prédécesseurs mais le Christ seul est Modèle et la Mère de Dieu seule est Signe.

En restant fidèle à ces sources, l'Église enseigne que le but de la vie sur terre est l'union avec Dieu et la "déification" ou partage de la vie divine à travers la grâce. "... les plus grandes promesses nous ont été données, afin que vous deveniez ainsi participants de la nature divine..." (2 Pierre 1,4). Un chrétien vit des énergies même du mystère trinitaire. Cette union avec Dieu, Père, Fils et Esprit est l'accomplissement parfait du Royaume, annoncé par l'Évangile, l'accomplissement parfait de la charité.

Plusieurs moyens sont mis à notre disposition pour soutenir et développer cette vie spirituelle :

1) Le premier et le plus important est la **Divine Liturgie** (Eucharistie) et les autres mystères (appelés, pour certains d'entre eux, "sacrements"). L'Église a conservé le sens de "secret" au mot mystère. Elle déteste la familiarité, elle évite de donner officiellement des définitions trop précises, elle veut qu'un mystère reste un mystère. Parmi les mystères, l'un des plus grands est celui de l'union du Dieu Trinité avec l'humanité, à travers l'Église, par le moyen des "sacrements" et l'action du Saint Esprit. La confession régulière de ses fautes et les rencontres fréquentes avec son "père spirituel" demeurent des moyens privilégiés de croissance intérieure.

2) **"La prière et la contemplation** sont nécessaires au salut" (St. Jean Cassien). Pour les orthodoxes, le Nom de Jésus est non seulement le point de départ mais le support et la fin des états mystiques. En se servant du

chapelet de laine aux cent grains, ils récitent incessamment la "prière de Jésus": "Jésus Christ, Fils de Dieu, Sauveur, prends pitié de moi, le pécheur." Cette prière conduit le croyant vers la contemplation ou prière du simple regard. Cette forme de prière n'est pas réservée aux moines. Elle est proposée à tous.

3) **L'ascèse**, ou action de la volonté sur elle-même, consiste d'abord dans la pratique de l'humilité et de l'obéissance. Elle est aussi la fidélité aux jeûnes nombreux proposés par l'Église: Les jeûnes et la prière préparent chaque grande fête: le grand Carême de neuf semaines prépare à la Fête des fêtes, les Pâques. Un carême prépare la fête de la Nativité, Noël. Bien sûr, chaque semaine, les jeûnes du mercredi et du vendredi nous rappellent les souffrances du Christ et nous préparent à la Liturgie du Dimanche.

4) **Les icônes**, qui identifient l'Orthodoxie, depuis le neuvième siècle (crise iconoclaste), introduisent les fidèles aux mystères et les mettent en relation constante avec les saints. Les icônes sont une "fenêtre sur l'invisible", une "théologie de la présence." La psychologie religieuse range l'icône parmi les besoins essentiels des orthodoxes. Elles sont un support à la foi et à l'expérience de communion avec toute l'Église (communion des saints). Dans toutes les maisons l'icône est installée à la place d'honneur et une lampe, suspendue devant, brûle en permanence en signe de la présence de l'Esprit. Au baptême, nous recevons l'icône de notre saint patron, au mariage, les pères bénissent les jeunes époux avec les icônes et c'est encore l'icône reçue au baptême et celle de la Mère de Dieu qui accompagnent le défunt à son enterrement. Ainsi, le croyant a conscience de participer à la grande famille des saints avec lesquels il est en communion dans la prière.

Vous comprenez maintenant pourquoi nous vénérons les icônes avec autant de ferveur et quand on les baise, c'est au même titre qu'on embrasse les membres de la famille. Si les icônes ont leur place dans la vie chrétienne elles en ont une aussi dans la Liturgie. Elles sont fréquemment encensées et même portées en procession les jours de fête. Tout ce qui est enseigné par la divine liturgie, les hymnes de l'Église, la prédication du prêtre sur l'Évangile et les paroles du lecteur trouvent un brillant commentaire dans le silence des icônes.

5) Comme les premiers chrétiens, les fidèles orthodoxes vivent dans l'**espoir eschatologique** et l'attente fervente du retour de l'Agneau. La certitude de la victoire finale du Christ est due à la foi dans l'action de l'Esprit dans l'Église et dans l'action de l'Église dans le monde. Pour le croyant, l'Église est "épiclese" sur le monde, pour que la création entière soit sauvée.

6) Alors tout mouvement cesse, la prière elle-même change de nature. L'Esprit prie en dehors de la prière. C'est "**l'hésychasme**", le silence intérieur, le repos qui est au-dessus de toute oraison, la paix qui dépasse toute paix, c'est le face à face étendu à l'éternité, quand "Dieu vient dans l'âme et que l'âme émigre en Dieu" (St. Grégoire de Nysse).

7) **La solitude** s'impose alors à plusieurs, puisque le mystère devient la seule réalité et que cette réalité illumine toute la personne. C'est pourquoi les fidèles soutiennent les ermites et les "fous en Christ" qui habitent près de leur village, parce qu'ils portent leurs intentions et ils sont une bénédiction à cause de leur proximité de Dieu. Ne parle-t-on pas de l'expérience mystique quand on dit dans le livre de Job: "Un jour viendra où dans ma propre chair, je verrai Dieu mon Sauveur" (Job 19,26).

Nous pouvons conclure en affirmant que l'Orthodoxie, c'est une manière d'être chrétien, celle qui consiste à vivre continuellement en présence de la beauté du spirituel, pour la reproduire dans sa personne et dans sa vie. Et cette beauté du spirituel se manifeste au monde matériel par la Parole de Dieu, la Divine Liturgie et les icônes. Quand la beauté atteint son accomplissement, les cinq sens sont touchés. Les yeux s'émerveillent à la vue des icônes, l'encens abondant suggère aux narines la bonne odeur du Royaume, le goût s'exerce à la saveur du pain et du vin à la communion ou avec l'*antidoron* (le pain béni, partagé à la fin de la Liturgie), le toucher intervient dans la vénération de la main du prêtre, des icônes, de l'évangélaire et de la croix qu'on embrasse et l'ouïe enfin par le chant ou même par le silence.

Nous terminerons en citant ce que les ambassadeurs du prince Viadimir de Russie ont rapporté à leur maître, en revenant de l'église Sainte-Sophie de Constantinople, où la beauté byzantine a sans doute atteint son sommet: "Nous ne savions pas si nous étions sur la terre ou au ciel, car assurément, il n'y a nulle part au monde un tel éclat et une telle beauté. Il nous est impossible de vous les décrire, mais nous sommes convaincus que Dieu demeure là parmi les hommes qui célèbrent sa gloire, d'une manière qu'aucun autre culte au monde ne peut égaler. Car il n'est pas possible d'en oublier la splendeur."

C'était un défi de parler de la Spiritualité orthodoxe en si peu d'espace: il faudrait de très nombreux volumes pour parcourir la richesse de la tradition orthodoxe. Approfondir la Spiritualité orthodoxe, c'est non seulement vivre de la vie de Dieu, mais voir le ciel avant de mourir.

La Prière de Jésus dans notre vie quotidienne

"*Seigneur Jésus-Christ, Fils de Dieu, prends pitié de moi*". C'est la forme sinon unique, du moins la plus classique de la Prière de Jésus. Mais il y a beaucoup de variations. On peut dire "*prends pitié de nous*", pas seulement de moi. On insiste ainsi sur notre solidarité avec les autres. On peut dire "*prends pitié de moi, le pécheur*"; c'est plus pénitentiel. On peut utiliser des formules plus courtes : "*Seigneur Jésus, prends pitié !*", "*Mon Jésus*" ou seulement le saint Nom de Jésus. Avec l'aide de notre père spirituel, notre mère spirituelle, chacun peut trouver la formule qui lui convient le mieux. Ici comme partout, il y a de la discipline, mais aussi la liberté de l'Esprit. Seulement, il ne faut pas changer la forme extérieure de la prière trop souvent. Comme dit saint Grégoire le Sinaïte, "*les arbres qui sont souvent transplantés n'ont pas de racines*".

La fondation de la Prière de Jésus

L'élément commun de cette prière, c'est la vénération du Saint Nom de Dieu.

Pour entrer dans la tradition de la Prière de Jésus, il faut avoir quelque intuition de la puissance intrinsèque et de la force du Nom Divin. Si la Prière de Jésus est plus efficace que d'autres invocations, c'est parce qu'elle contient le Nom de Dieu. Selon une tradition qui remonte à l'Ancien Testament, le nom est porteur de l'énergie divine. Le nom est une révélation de la personne. Entre le nom et la personne nommée il y a une connexion essentielle. Invoquer le nom de quelqu'un, c'est rendre cette personne effectivement présente. Le nom est puissance, mais pas de façon magique. Il faut invoquer le nom avec foi et amour.

Comme vous voyez, la Prière de Jésus est une invocation christocentrique. Mais c'est une invocation dans laquelle nous trouvons également le Mystère trinitaire.

Toute prière des chrétiens doit être prière trinitaire. Alors si nous disons "*Fils de Dieu*" nous pensons bien sûr aussi au Père. C'est toujours la volonté du Fils de nous conduire vers son Père. Et la troisième Personne, l'Esprit Saint, est vraiment présente, vraiment active dans la prière, même s'il n'est pas mentionné explicitement. Comme dit saint Paul : "*Personne ne peut dire Seigneur Jésus si ce n'est pas par l'Esprit Saint (1 Cor. 12)*". Le Saint Esprit est l'atmosphère dans laquelle nous disons la Prière.

Une prière complète

Du point de vue de dévotion, la Prière de Jésus est très complète. Elle embrasse les deux principaux pôles de la dévotion chrétienne: le moment de l'adoration, du regard vers la gloire de Dieu, de la rencontre dans l'amour et aussi le

moment de la pénitence, le sens du péché, de notre indignité, devant la sainteté divine. Comme disent les Pères hésychastes, il y a un mouvement circulaire, à l'intérieur de la prière, un mouvement d'ascension et de retour."

Seigneur Jésus Christ, Fils de Dieu ", puis nous revenons à nous-mêmes dans la componction : "*prends pitié de moi le pécheur*". Et l'abîme, l'éloignement entre la sainteté de Dieu et mon péché, comme homme, est surmonté dans la prière par deux mots : Jésus et pitié (*eleison*). Ce mot, *eleos*, est une expression de notre impuissance, mais aussi un cri d'espérance. Nous parlons de notre péché, mais aussi de son dépassement.

L'usage libre

La prière peut être dite une fois ou plusieurs fois, dans tous les moments dispersés qui autrement seraient spirituellement gaspillés. Le but de l'invocation libre est de trouver le Christ partout et toujours, voir toutes les choses dans le Christ, le Christ dans toutes les choses. Acquérir une vision transfigurée, christifiée du monde. Cet usage est utile lorsque nous sommes occupés à des tâches familières ou semi-automatiques, tel que s'habiller, se laver, marcher, attendre l'autobus, avant une entrevue spéciale ou difficile, dans des moments de tentation, d'irritation, de colère : quand nous sommes opprimés par la douleur physique ou l'angoisse de l'esprit ; avant une opération grave; quand on ne peut pas dormir ; avant d'avoir émergé à la pleine conscience au réveil. Dans des situations comme celles-ci, il nous faut une prière simple, flexible, immédiatement sous la main et la Prière de Jésus est précisément une telle prière, car elle est si simple et si courte.

L'effet de cet usage libre est combler le vide entre nos temps spécifiques de prière (offices de l'église, prière dans notre chambre) et les activités normales de la vie quotidienne.

Notre but dans l'usage libre, comme le dit le maître russe saint Théophane le Reclus, "les mains au travail, l'intellect et le cœur avec Dieu." Ainsi, notre travail devient prière. Le résultat de l'usage libre, par la grâce de Dieu, est ceci : le monde sécularisé devient un monde sacré. Le Christ, par la Prière, est présent, dans tous ce que nous faisons partout ou nous regardons, nous trouvons le Seigneur Jésus et nous nous rejouissons en Lui. La Prière de Jésus fait pénétrer l'éclat de la Transfiguration dans chaque recoin de notre vie quotidienne.

"*Quand je priais avec mon cœur, tout autour de moi semblait plein de charme et merveilleux. Les arbres, l'herbe, les oiseaux, la terre, l'air, la lumière semblaient me dire qu'il existaient à cause de l'homme, qu'ils étaient les témoins de l'amour de Dieu pour l'homme, que tout montrait l'amour de Dieu et chantait ses louanges. ... Je sentais un amour brûlant pour Jésus Christ et pour toutes les créatures de Dieu.*" (Récits d'un pèlerin russe).

Ce trebuie să știe cei ce se căsătoresc

Există două căi binecuvântate de Dumnezeu pentru împlinirea vieții creștine: fie calea *vieții feciorelnice*, încadrată în *rânduiala monahală*, fie calea *vieții conjugale*, încadrată în *rânduiala familială*. "Sfințenia monahală și sfințenia conjugală sunt cei doi versanți ai Taborului; și unul și celălalt au aceeași culme: Duhul Sfânt. Înfățișăm, în cele ce urmează temeiurile, rigorile

și scopurile vieții conjugale (care reprezintă opțiunea celor mulți, implicând, pe lângă responsabilitatea civilă, și o mare răspundere mistică și morală, din păcate mai puțin limpede și pregnantă în conștiința omului de azi).

Sfințenia căsătoriei

Sf. Părinți definesc căsătoria ca "taină a iubirii", iar familia o numesc "mica biserică" (gr. *ekklesia mikra*) sau "biserică de acasă" (lat. *ecclesia domestica*). Familia rezultată din căsătorie nu este, așadar, doar o simplă "celulă de bază a societății", ci este o *celulă tainică a Bisericii*, binecuvântată de Dumnezeu încă din rai, pentru că "nu este bine să fie omul singur" (Facerea 2, 18) și de aceea, primind "ajutor pe potriwa sa", spre creștere, înmulțire și bună chivernisire a vieții (Facere. 1, 28), "va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup" (Facere 2, 24).

Pentru creștini, *Nunta* sau *Cununia* este una dintre cele șapte *Sfinte Taine ale Bisericii*, ceea ce arată că uniunea conjugală nu este doar o învoială sau o afacere lumească, ci o legătură veșnică în fața lui Dumnezeu, Creatorul și Mântuitorul lumii. Taina Nunții a fost instituită de Însuși Hristos, prin minunea de la Cana Galileii.

Scopurile căsătoriei

Trei sunt scopurile căsătoriei, după învățătura bimilenară a Bisericii: 1) *ajutorarea reciprocă*; 2) *prevenirea desfrăului*; 3) *nașterea de prunci*. Altfel spus, familia este forma fundamentală de *comuniune interumană*, de *perpetuare a speciei* și de *viețuire curată* întru Dumnezeu. Toate aceste trei scopuri se subordonează firesc scopului

suprem al vieții noastre pământești: *asemănarea cu Dumnezeu* în virtute și *dobândirea mântuirii*, adică a vieții și fericirii veșnice, făgăduite de Dumnezeu, prin Iisus Hristos, tuturor celor credincioși și trăitori după credință. În ce privește nașterea de prunci, ea este "o binecuvântare în plus a căsătoriei" (Sf. Vasile cel Mare), dar la fel de sfântă rămâne căsătoria și pentru cei ce nu pot avea copii, atâta vreme cât trăiesc în iubire și fidelitate, "la bine și rău", rugându-se și mântuindu-se laolaltă, deci completându-se reciproc în urmarea lui Hristos (imitatio Christi).

Actele încheiate la Oficiul Stării Civile reprezintă numai partea formală a căsătoriei; adevărata căsătorie este cea consfințită religios, conform tradiției păzită de Biserică.

Nu trebuie confundați soții ce nu pot să aibă copii cu cei ce nu vor să aibă copii: aceștia din urmă se fac vinovați înaintea lui Dumnezeu pentru că zăgăzuiesc, cu de la sine putere, darul creator al vieții. De aceea, Biserica este principial în dezacord cu orice formă de contracepție sau de avort.

Ritualul căsătoriei

Cununia religioasă se oficiază în Biserică, de față fiind, în afara preotului și mirilor, nașii de cununie (părinți și martori spirituali ai noului cuplu, de aceea impunându-se ca ei să fie mai vârstnici decât mirii și exemplari în viața lor de familie, părinții trupești ai tinerilor, rudele și prietenii apropiați ai acestora. În vechime, logodna se oficia cu oarecare vreme înaintea cununii propriu-zise; astăzi s-a încetățenit obiceiul ca slujba cununii să se officieze imediat în continuarea slujbei de *logodnă*. În centrul slujbei de logodnă stă *schimbarea inelelor*, ca semn de legătură reciprocă, iar în centrul slujbei de cununie stă *încununarea mirilor* (de unde și termenul de cununie): "Pus-ai pe capetele lor cununi de pietre scumpe", semn împărătesc al deplinei responsabilități comunitare. Bucuria nunții este o bucurie dumnezeiască, exprimată și împărtășită în încheierea slujbei prin "dansul lui Isaia" (vezi Isaia 62, 4-5):

Fiecare nuntă o închipuie tainic pe cea de la Cana Galileii, stând sub semnul prezenței lui Hristos, al binecuvântării dumnezeiești.

Căsătorii neîncuviințate de Biserică

Biserica Ortodoxă *interzice căsătoria între rude*, până la gradul al șaptelea de rudenie inclusiv. Este avută în vedere atât *rudenii de sânge* (părinte, frate, soră etc.), cât și *rudenii prin înscuțire* (socri, cuscari, cumnați), cea *spirituală* (stabilită prin nășirea la botez sau cununie) și cea *morală* (stabilită prin tutelă, pe toată durata acesteia).

Biserica Ortodoxă *nu oficiază căsătoria atunci când unul dintre potențialii soți aparține unei alte religii decât cea*

creștină, decât dacă necreștinul admite să se creștineze. În cazul apartenenței unuia dintre miri la o altă confesiune creștină decât cea ortodoxă, Biserica face deosebire între *confesiunile cu botez acceptat de Ortodoxie* (cum sunt cea romano-catolică sau cea greco-catolică) și *confesiunile sau cultele care nu au botez acceptat de Ortodoxie* (cum sunt diferitele secte): în primul caz, căsătoria se oficiază cu condiția ca pruncii ce se vor naște din ea să fie botezați și educați în credința creștin-ortodoxă; în cazul al doilea, soțul neortodox trebuie să se boteze ortodox, după o perioadă de catehizare (educație religioasă corespunzătoare).

Biserica Ortodoxă nu cunună pe cineva mai mult decât de 3 ori. Pentru a doua căsătorie se impune deja o pocăință și o oprire de la împărtășanie, cu durata de 2 ani, iar pentru a treia - ce necesită, la rigoare, o dispensă specială - durata se prelungește la 5 ani.

Conform rânduielilor bisericești, nu se fac nunți în următoarele zile și perioade: în toate zilele de post de peste an; în ajunul Praznicelor Împărătești; în săptămâna de dinaintea Postului Mare ("Săptămâna Albă"); în Postul Mare; în prima săptămână de după Înviere ("Săptămâna Luminată"); în Duminica Rusaliilor sau a Pogorării Sfântului Duh; în Postul Sf. Apostoli Petru și Pavel; în Postul Adormirii Maicii Domnului (1-14 august); în Postul Crăciunului (14 noiembrie-24 decembrie); de la Crăciun până la Bobotează (25 decembrie-6 ianuarie).

Divorțul nu este plăcut lui Dumnezeu

Bazată pe cuvântul Mântuitorului, Biserica Ortodoxă nu-i divorțează pe cei căsătoriți decât când unul dintre ei rupe unitatea cuplului prin *adulter*. Când intervine *moartea* unuia dintre soți, celălalt e admis la căsătorie fără divorț bisericesc, căci căsătoria se consideră atunci stinsă (Romani 7, 2), cel puțin din punct de vedere civil. Există, totuși, o serie de situații speciale, luate în seamă de Biserică și asimilate cu *moartea spirituală* (căderea în erezie), *moartea morală* (nebunia sau perversiunea incurabilă), *moartea fiziologică* (neputința sau refuzul îndeplinirii obligațiilor conjugale), *moartea civilă* (dispariția îndelungată și fără urmă a unuia dintre soți). Indiferent de motiv, însă, se poate spune că Biserica mai degrabă *tolerează* decât aprobă efectiv divorțul. De altfel, în cazul recăsătoririi unui bărbat și unei femei, care au mai fost cununați de Biserică, nu li se mai săvârșește Taina Cununiei (care, sub aspect mistic, este unică și irepetabilă), ci o ceremonie cu caracter penitențial (de pocăință), impropriu numită "nunta a doua".

"Deci, ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă. Eu vă zic vouă că oricine va lăsa pe femeia sa, în afară de pricină de desfrânare și se va însura cu alta, săvârșește adulter; și cine s-a însurat cu cea lăsată săvârșește [de asemenea] adulter" (Matei 19, 6 și 8-9).

Răzvan Codrescu, "Lumina Credinței", 2-2006

Molitvele Sfântului Vasile cel Mare Spaima duhurilor rele

La fiecare început de an, pe 1 ianuarie, creștinătatea îl prăznuiește pe Sfântul Vasile Mare, trecut la cele veșnice în urmă cu 16 secole. Aflată sub patronajul binecuvântat al acestui veritabil stâlp al Ortodoxiei, prima zi din prima lună a anului

calendaristic este momentul când în biserici și mănăstiri sunt citite *Molitvele Sfântului Vasile cel Mare* -, acele temute blesteme îndreptate împotriva satanei, pentru alungarea demonilor și dezlegarea celor posedați sau bântuiți.

Exorcizare sau "Molitvă"

Molitvele, denumite oarecum impropriu de către presa laică „exorcizări”, au căpătat recent o faimă tristă în sânul societății românești, din pricina nefericitului „caz Tanacu”. Cei mai puțini duși la biserică au pus abrupt semnul de egalitate între citirea molitvelor și exorcizare, ba chiar asimilându-le și cu... tortura! Intellectuali rasați cred și în ziua de astăzi că citirea molitvelor are legătură cu Evul Mediu sau cu Inchiziția.

Canonic, exorcizarea sau "scoaterea dracilor" (cum se spune în popor) se realizează prin rugăciuni, taina Sfântului Maslu, slujbe speciale, prin citirea unor rugăciuni de alungare a celui rău, cu ajutorul aghiasmei, apei sfințite. "Molitva" înseamnă în limba slavă "rugăciune", iar celor demonizați Biserica le citește mai multe molitve: *Molitvele Sfântului Vasile cel Mare*, *Molitvele Sfântului Ioan Gură de Aur*, precum și *Molitvele Sfântului Ciprian*.

Rugăciune și post

„Lupta dintre bine și rău se va duce până la sfârșitul veacurilor, când diavolul va fi înfrânt, dar până

atunci are libertatea de a-și face mendrele prin lume. Are libertatea de a intra în om, pe care-l posedă. Împotriva acestei situații, Biserica are mai întâi taina Sfântul Maslu, rugăciunile și exorcismele cunoscute și sub numele de *Molitvele Sfântului Vasile cel Mare*, care sunt rugăciuni adresate lui Dumnezeu, dar și imprecății de alungare a diavolului. De fapt, nu preotul este cel care-l alungă, ci Dumnezeu este rugat să-l alunge. În Noul Testament avem dovezi de demonizați pe care Iisus i-a vindecat cu puterea cuvântului. Pe de altă parte, "ierarhii și preoții, au o singură rețetă: rugăciunea și postul. Dar rugăciunea și postul celui care se roagă, nu ale celui care beneficiază", (Î. P. S. Bartolomeu Anania).

Cu molitvele nu e de glumit

Potrivit teologilor, exorcismele își au origini foarte îndepărtate, în lumea ebraică și păgână. În antichitate, existau chiar persoane specializate în asemenea practici, care citeau pasaje din Vechiul Testament și invocau numele lui Iahve.

Abia prin Mântuitorul Hristos se instituie – știm din relatările evangheliștilor – exorcismul de tip creștin. Ba mai mult, Domnul Iisus le spune ucenicilor să meargă în lume și să scoată demonii din oameni, iar aceștia o fac "în numele lui Iisus Hristos Cel Răstignit". Chiar și taina Sfântului Botez este precedată, până în ziua de azi, de o sumă de exorcisme foarte puternice.

Puterea Molitvelor este atât de mare încât acestea nu se cuvin citite degajat, picior peste picior, acasă, sau fără o serioasă pregătire. Molitvele pot avea un efect "devastator" pentru preot, dacă acesta nu are epitrahilul de gât și nu s-a pregătit prin curățenie și post.

Sf. Vasile cel Mare, izgonitorul de demoni, s-a născut în anul 330, în Cezarea Capadociei, într-o familie numeroasă: a avut zece frați. Părinții săi erau unii dintre cei mai bogați oameni ai locului. Sfântul Vasile a urmat cursuri de drept, matematici, astronomie și medicină. În timpul liber, se ocupa cu muzica, istoria, literatura și artele. Avea un suflet mare și se afla în permanență lângă cei necăjiți și nevoiași. În anul 370 este hirotonit pe rând, diacon, preot și episcop. A luptat neobosit împotriva ereziilor, arătându-se încă din viață drept un mare făcător de minuni. Din banii săi a construit spitale, aziluri pentru bătrâni și case pentru sărmani, făcând milostenie în fiecare zi a vieții sale. Când i s-a apropiat sfârșitul, i-a cerut lui Dumnezeu să-i prelungească viața. Ridicat din patul de moarte, l-a botezat pe evreul loasaf și toată casa lui. Sfântul ierarh Vasile cel Mare a lăsat cele mai puternice rugăciuni ale Ortodoxiei. În toate bisericile ortodoxe, de ziua praznicului său, se citesc *Molitvele Sfântului Vasile cel Mare* – cele mai eficiente rugăciuni de dezlegare și alungare a duhurilor necurate.

Florian Bichir, "Lumea Credinței" 1-2006

Addenda

Le christianisme dans le monde

230 MILLIONS D'ORTHODOXES

Patriarcat de Moscou et de toutes les Russies : 160 millions

Patriarcat oecuménique de Constantinople : 7 millions

Patriarcat d'Alexandrie et de toute l'Afrique : 350000

Patriarcat de Jérusalem : 156000

Patriarcat d'Antioche (Damas) : 1,5 million

Patriarcat de Géorgie : 3 millions

Patriarcat de Serbie : 8 millions

Patriarcat de Roumanie : 20 millions

Patriarcat de Bulgarie : 8 millions

Églises de Chypre : 500000

Église de Grèce : 10 millions

Église de Pologne : 1 million

Église d'Albanie : 700000

Église des pays tchèque et slovaque : 74000

1,1 MILLIARD DE CATHOLIQUES

Près de 1 milliard de catholiques de rite romain.

14,4 millions de catholiques respectant des rites orientaux mais rattachés à Rome :

– les Églises de rite byzantin (pays de l'Est) : 7 millions de fidèles

– l'Église de rite syro-malabar (Inde) : 3 millions – l'Église dite maronite (Syrie, Chypre, Liban) : 2 millions

les Églises de rite melkite (Jordanie, Liban, Palestine, Syrie) : 1 million

– l'Église de rite chaldéen (Iran, Syrie, Liban, Irak) : 500000

– les Églises de rite copte (Éthiopie, Égypte) : 350 000

– l'Église de rite syro-malankar (Inde occidentale) : 300000

– l'Église de rite arménien : 170000

– l'Église de rite syrien (Palestine, Irak, Syrie, Liban) : 100000

PRÈS DE 900 MILLIONS DE PROTESTANTS

Luthériens (Allemagne, Europe du Nord) : 60 millions.

Réformés ou presbytériens (Suisse, Écosse, Pays-Bas, France) : 70 millions environ

Anglicans ou épiscopaliens (Grande-Bretagne, pays du Commonwealth) : 80 millions

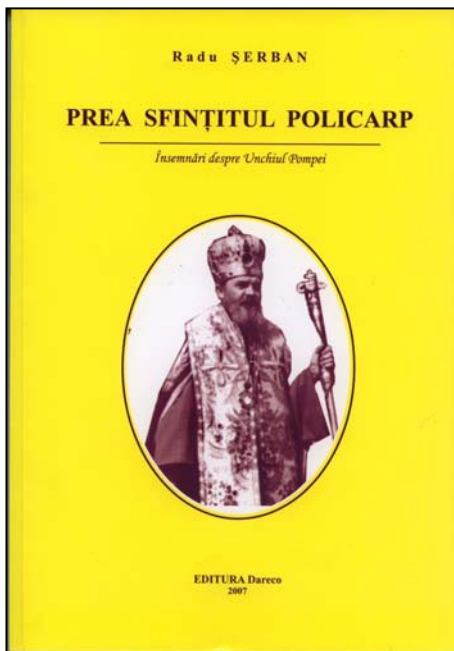
Évangéliques : 200 millions

Pentecôtistes : entre 400 et 500 millions

Ces chiffres ne comprennent pas les Églises issues des schismes nestoriens et monophysites, ni certaines petites Églises autonomes.

Recenzie

Dr. Radu Șerban, "Prea Sfințitul Policarp, (Însemnări despre Unchiul Pompei)," Editura Dareco, București 2007

Legendara figură a Episcopului Policarp Morușca, întâiul Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române de la Vatra Românească, continuă să ni se descopere de sub colbul dosarelor istoriei și din adâncurile inimilor oamenilor.

Anul 2007 l-a readus pe primul nostru lerarh în librării, prin lucrarea

diplomatului român din Bruxelles, dr. Radu Șerban. Acesta este strănepot al prigonitului lerarh, din partea fratelui acestuia, Părintele Matei Morușca. Purtat de glasul sângelui și de măreția personalității Episcopului Policarp, autorul ne prezintă, în același timp, un eseu, o lucrare de memorialistică și un mozaic istoric. Împreună, ele vin să contribuie în egală măsură la istoriografia vieții bisericești Româno-Americane, al cărei centru instituțional a fost fondat și chiar "botezat" de Episcopul Policarp "Vatra Românească."

Scrisă cu credință și sensibilitate, lucrarea este organizată în șapte capitole, precedate de un prolog. Astfel, autorul tratează viața marelui lerarh ca pe o plinire sau consumare, în ființa sa, a celor șapte taine ale Bisericii "care i s-au încredințat spre săvârșire în timpul vieții" (p. II). Nu numai suferințele, ci întreaga viață a Episcopului este cuprinsă în analiza istorico-literară a acestei lucrări. Scrisul lui Radu Șerban inspiră și oferă o lectură accesibilă. Educația și cultura autorului îi îngăduie să poarte pe cititor pe făgașurile uneori încâlcite ale unei vieți de om, care învinge cu credință provocările istoriei. Mai mult chiar, scrisul său te ajută să înțelegi modul de gândire, izvorât din scrierile acestui ierarh, ale cărui idei sunt suprapuse de autor uneori realităților integrării României în Europa, într-o încercare de a le valida universalitatea.

Radu Șerban integrează scrierile publicate în broșurile lerarhului Policarp, cu amintiri de familie și cu interpretări personale, amplasându-le în contextul istoric-documentar, trasat deja de istoriografii anteriori ai subiectului.

De altfel, lucrarea sa nu se vrea a fi un tratat de istorie și nu are decât arareori trimiteri, deși este evident că a parcurs o bibliografie substanțială. Cu toate acestea, analiza atentă a bibliografiei îi permite autorului să-i aducă completări și corecturi de mare finețe, marcate de un rafinat spirit de observație. Ca reprezentant al familiei, autorul confirmă modestia, îndelunga răbdare și suferințele Episcopului Policarp, în perioada când a fost reținut, împotriva voinței sale, în România și ne descoperă umanitatea acestuia, transfigurată ca de o supra-lumină diafană, de harul și conștiința misiunii sale de Episcop al Românilor din America.

Pentru cititorii Româno-Americani, pentru preoți și pentru toți care sunt interesați în elucidarea actului abuziv de interferență a politicului în viața bisericească, Radu Șerban oferă pagini, în care încearcă să clarifice relația dintre Stat și Biserică, în trecut și azi. Ba mai mult, investigând dosarele fostei Securități, domnia sa aduce contribuții substanțiale, noi, la elucidarea "cazului Policarp." Acestea ne îngăduie, de acum, să subliniem cu certitudine faptul că Policarp Morușca nu s-a retras de bună voie în România, așa cum susțin colportatorii vechilor idei, atât din țară cât și din străinătate, ci contrar voinței sale.

Paginile care descriu dosarele lerarhului, din arhivele CNSAS, sunt de-a dreptul emoționante. Ele descriu realități care astăzi se cer reanalizate de către Patriarhia Română. Deși autorul le trece în revistă doar spre a sublinia nedreptățile suferite de acest lerarh, contribuția sa în acest sens, alături de documentația deja publicată, rămâne semnificativă. Acest lucru îl recunoaște, în postfață, și Prof. Dennis Deletant, bine cunoscut specialist în studii românești, de la University of London și Amsterdam...

Pr. Dr. Remus Grama

"Solia" Sept.-Oct. 2007

CUPRINS

Nașterea Ta, Hristoase

“Singurul fapt nou sub soare ” – pr. Ioan Bărgăoanu 01

Cuvânt arhieresc

Scrisoare pastorală la Nașterea Domnului Hristos 2007 – + I.P.S. Arhiepiscop Nathaniel 02

Tradiție și continuitate

Cuvânt la Praznicul Nașterii Domnului – *Părintele Galeriu* 04

Crăciunul sau Nașterea Domnului – *wikipedia* 05

Ortodoxia românească, dăinuire vie și trăire filocalică – *Pr. Dr. Nicolae Stoleru* 06

Tradiția colindelor în Ortodoxia și Istoria românilor – + *Mitropolitul Antonie*, 08

Bucuriile Crăciunului; Scrisoare către „oamenii mari” – *Danion Vasile* 10

Datini și obiceiuri de Crăciun – *internet* 12

Colind și vers de Crăciun

13

Mari Sfinți al lunii Decembrie

Sfântul Nicolae, întruchiparea dărnicii lui Dumnezeu – *Narcisa Balaban – Pr. Dan Sandu* 14

Panegiric la Sfântul Arhidiacon Ștefan, întâiul martir creștin – *Pr. Vasile Gordon* 15

Universul teologisirii

La Spiritualité de l'Église Orthodoxe – *Higoumène Cyrille Bradette* 17

La Prière de Jésus dans notre vie quotidienne – *Récits d'un pèlerin russe* 19

Cateheză pentru creștinul de astăzi

Ce trebuie să știe cei ce se căsătoresc – *Răzvan Codrescu* 20

Molitvele Sfântului Vasile cel Mare, spaima duhurilor rele – *Florian Bichir* 21

Addenda – Le christianisme dans le monde – *Le Point* 22

Cărți și Reviste

Prea Sfințitul Policarp ... – *Pr. Dr. Remus Grama* 23

“I C O N O S T A S”

Revistă de spiritualitate și orizont cultural Fondată - 2006

Editată de:

Biserica Ortodoxă Română “Înălțarea Domnului”

Montréal - Qc.

Révue de spiritualité et horizon culturel Fondée - 2006

Editée par:

Église Orthodoxe Roumaine de l'Ascension du Seigneur

Montréal - Qc.

Redacția și corespondența

Office Paroissial - 1581, rue Barré, Montréal - St. Laurent, Québec, H4L - 4M5

Tel/Fax - (514) 748 6730

E-mail - stolnic2004@yahoo.com

Web site - www.inaltarea-domnului-montreal.com

Grupul Redacțional

Daniela Bochiș - Preot Nicolae Stoleru - Daniel Bochiș

Computer - Tehnoredactare - Infografie

Daniel Bochiș - Raluca Stoleru - Daniela Bochiș

* Punctele de vedere exprimate în articole sunt în răspunderea autorilor *

ՏՏ. ԱՐԽԻԷՍԿՈՎ
ՏԵՖԱՆ

CRĂCIUN BINECVÂNTAT!

LA MULȚI ANI!
2008